

ผลกระทบขององค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท การรายงานทุนทางปัญญาและ
มูลค่าตลาด : กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
**The Impact of Board Composition Intellectual Capital Reporting and
Market Value : A Case Study of Listed Companies in
The Stock Exchange of Thailand**

วิภัตรา คงอินทร์
Wiphattra Khong-in

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
บัญชีมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Master of Accountancy
Prince of Songkla University**

2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์ ผลกระทบขององค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท การรายงานทุนทางปัญญาและ
มูลค่าตลาด : กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ผู้เขียน นางสาววิภัตรา คงอินทร์
สาขาวิชา การบัญชี

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....

.....ประธานกรรมการ

(ดร.มัทนชัย สุทธิพันธุ์)

(ดร.ศิรดา นวลประดิษฐ์)

.....กรรมการ

(ดร.กุลวดี ลิ้มอุสัน โน)

.....กรรมการ

(ดร.มัทนชัย สุทธิพันธุ์)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพล ศรีชนะ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ

(ดร.มัทนชัย สุทธิพันธุ์)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลงชื่อ

(นางสาววิภาทรา คงอินทร์)

นักศึกษา

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อน และ
ไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ

(นางสาววิภัทรา คงอินทร์)

นักศึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์	ผลกระทบขององค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท การรายงานทุนทาง ปัญญาและมูลค่าตลาด : กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย
ผู้เขียน	นางสาววิภาทรา คงอินทร์
สาขาวิชา	การบัญชี
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาขอบเขตและปริมาณการรายงานทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท การรายงานทุนทางปัญญาและมูลค่าตลาดของบริษัท ประชากรในการศึกษานี้คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2557 แบ่งออกเป็น 7 กลุ่มอุตสาหกรรม จำนวนทั้งสิ้น 223 บริษัท โดยใช้วิธีการนับค่าตามวิธีการวิเคราะห์สาระ ผลการศึกษาพบว่า บริษัทที่มีการรายงานทุนทางปัญญาด้านทุนมนุษย์มากที่สุด รองลงมาคือ ทุนลูกค้า ส่วนทุนองค์กรน้อยที่สุด อีกทั้งยังพบว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555-2557 การรายงานทุนทางปัญญามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการมีการรายงานทุนทางปัญญามากที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่า สัดส่วนของคณะกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าตลาด

คำสำคัญ: องค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท, การรายงานทุนทางปัญญา, มูลค่าตลาด

Thesis Title	The Impact of Board Composition Intellectual Capital Reporting and Market Value : A Case Study of Listed Companies in The Stock Exchange of Thailand
Author	Miss Wiphattra Khong-in
Major Program	Accountancy
Academic Year	2015

ABSTRACT

The study's objectives are to investigate the extent and level of intellectual capital reporting of listed companies in the Stock Exchange of Thailand (SET), and to test for a possible relationship between board composition intellectual capital reporting and market value of listed companies. Population in this study is all listed companies in the SET. The data collected from annual reports during the year 2012-2014. The samples of this study are 223 firms. As the results, the human capital reporting is the most common intellectual capital reporting in annual reports following by customer capital and organizational capital. There is an increasing of intellectual capital reporting. Companies in service industry are the highest intellectual capital reporting. Moreover, there is a significant relationship between non-executive directors and market value.

Keywords : Board Composition, Intellectual Capital Reporting, Market Value

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ดร.มัทนชัย สุทธิพันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตรวจสอบงานวิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ศิริดา นวลประเสริฐ ประธานกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร.กุลวดี ลิ้มอุสันโน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาตรวจทานและให้คำชี้แนะอันเป็นประโยชน์ในการแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น อีกทั้งขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ผู้วิจัยขอขอบคุณครอบครัวที่ให้การสนับสนุนการศึกษามาโดยตลอด และเป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่งจนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยหวังว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจ หากมีข้อผิดพลาดประการใด ขออภัยมา ณ โอกาสนี้ด้วย

วิภาทรา คงอินทร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(5)
ABSTRACT	(6)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(11)
บทที่ 1 บทนำ	
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามวิจัย	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
การกำกับดูแลกิจการ	7
องค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท	9
การรายงานทุนทางปัญญา	12
มูลค่าตลาด	15
ทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
กรอบแนวคิดในการวิจัย	28

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย	
สมมติฐานการวิจัย	29
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	33
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	36
การวิเคราะห์ข้อมูล	37
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ผลวิเคราะห์ข้อบ่งชี้และปริมาณการรายงานทุนทางปัญญาของ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	39
ผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท การรายงานทุนทางปัญญา และมูลค่าตลาดของบริษัทจดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	46
สรุปสมมติฐานการศึกษา	55
บทที่ 5 บทสรุป การอภิปราย และข้อเสนอแนะ	
บทสรุปและการอภิปรายผลการศึกษา	58
ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	63
ข้อจำกัดในการศึกษา	64
ข้อเสนอแนะการวิจัยในอนาคต	65
บรรณานุกรม	66
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายชื่อบริษัทกลุ่มตัวอย่าง	71
ภาคผนวก ข แบบเก็บข้อมูล	81
ประวัติผู้เขียน	88

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 3.1 สรุปจำนวนบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม	34
ตารางที่ 3.2 สรุปจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม	35
ตารางที่ 3.3 สรุปวิธีการวัดมูลค่าตัวแปร	36
ตารางที่ 4.1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรายงานทุนทางปัญญา	40
ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรายงานทุนทางปัญญา จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม	42
ตารางที่ 4.3 การทดสอบหาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation)	47
ตารางที่ 4.4 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุความสัมพันธ์ระหว่าง องค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทกับการรายงานทุนทางปัญญา	49
ตารางที่ 4.5 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุความสัมพันธ์ระหว่าง องค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทกับการรายงานทุนทางปัญญาด้านทุนมนุษย์	50
ตารางที่ 4.6 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุความสัมพันธ์ระหว่าง องค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทกับการรายงานทุนทางปัญญาด้านทุนลูกค้า	51
ตารางที่ 4.7 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุความสัมพันธ์ระหว่าง องค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทกับการรายงานทุนทางปัญญาด้านทุนองค์กร	52
ตารางที่ 4.8 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุความสัมพันธ์ระหว่าง องค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทกับมูลค่าตลาด	54
ตารางที่ 4.9 สรุปสมมติฐานการศึกษา	55

สารบัญภาพ

ภาพประกอบที่	หน้า
ภาพประกอบที่ 2.1 ตัวแบบทุนทางปัญญาแบบ Skandia	13
ภาพประกอบที่ 2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย	28
ภาพประกอบที่ 4.1 แผนภูมิวงกลมแสดงปริมาณการรายงานทุนทางปัญญา	41
ภาพประกอบที่ 4.2 แผนภูมิวงกลมแสดงปริมาณการรายงานทุนทางปัญญา จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม	45

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ทุนทางปัญญาคือ การเป็นเจ้าของความรู้ การประยุกต์ประสบการณ์ เทคโนโลยีขององค์กร ความสัมพันธ์กับลูกค้า และความชำนาญของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งทำให้บริษัทสามารถแข่งขันได้ในตลาด (Edvinsson, 1997) และมีนักวิจัยในประเทศไทยได้ให้คำจำกัดความว่า ทุนทางปัญญา คือ ความสามารถในการคิดเป็น วิเคราะห์เป็น และการนำไปสร้างมูลค่าเพิ่ม บุคคลที่จบปริญญา มีทุนมนุษย์เชื่อว่าจะมีทุนทางปัญญาเสมอไป คนที่มีการศึกษาไม่สูง แต่สามารถมีทุนทางปัญญาได้ ถ้ารู้จักการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง และสามารถที่จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาสร้างมูลค่าเพิ่มได้ (จิระ หงส์คารมภ์, 2549) ปัจจุบันได้มีความพยายามให้คำจำกัดความที่ชัดเจนเกี่ยวกับ ทุนทางปัญญา แต่ยังไม่เป็นที่ยุติว่าคำจำกัดความที่แน่ชัดคืออะไร โดยมีความเชื่อว่าทุนทางปัญญา เป็นสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตนที่มีคุณค่าแก่องค์กร ดังนั้นในการดำเนินธุรกิจบริษัทควรมีการรายงานทุนทางปัญญาเพื่อเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่ม ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ถือหุ้น นักลงทุน และผู้มีส่วนได้เสียมีความเชื่อมั่นในองค์กร ทุนทางปัญญาเป็นข้อมูลที่ไม่เป็นตัวเงินที่นำไปสู่ความมั่นคงเจริญก้าวหน้าและเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจของนักลงทุนเพื่อเป็นเครื่องมือเพิ่มมูลค่า ส่งเสริมการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัท และสร้างความสามารถในการแข่งขัน

การอุบัติขึ้นของวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กลายเป็นจุดกำเนิดการกำกับดูแลกิจการในประเทศไทย เนื่องจากบริษัทจำนวนมากประสบปัญหาการดำเนินงานไม่มีประสิทธิภาพ ขาดการควบคุมภายในที่ดี ข้อมูลภายในขาดความน่าเชื่อถือและความโปร่งใส การเปิดเผยข้อมูลไม่เพียงพอทำให้นักลงทุนไม่สามารถประเมินความเสี่ยงได้อย่างถูกต้อง (นฤกรณ์ อนันท์ศรี, 2551) ทำให้ผู้ถือหุ้น นักลงทุน และผู้มีส่วนได้เสียตระหนักถึงข้อมูลที่ไม่น่าเชื่อถือมากขึ้น โดยคณะกรรมการบริษัทเป็นกลไกควบคุมการทำงานของผู้บริหาร เพื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสียว่าผลประโยชน์ของตนได้รับการดูแลและรายงานทางการเงินที่น่าเสนอต่อบุคคลต่างๆเหล่านั้นต้องเป็นข้อมูลที่น่าเชื่อถือและรับรองโดยผู้สอบบัญชีอิสระเพื่อสื่อสารว่าข้อมูลนั้นเป็นข้อมูลที่ปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป แม้จะมีหลักเกณฑ์ต่างๆในการแสดงข้อมูลทางการเงินแต่ในทางปฏิบัติยังมีปัญหาในการแสดงข้อมูลทางการเงิน ซึ่งปัญหาเกิดจากทฤษฎีตัวแทน ทฤษฎีอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวการ ซึ่งเป็นเจ้าของกิจการกับตัวแทน ซึ่งเป็นผู้บริหารที่ได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าของกิจการหรือผู้ถือหุ้นให้มาบริหารกิจการ

ดังเหตุการณ์ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา กับบริษัท Enron ซึ่งดำเนินธุรกิจพลังงานและบริษัท Worldcom ดำเนินธุรกิจโทรคมนาคม สาเหตุการล้มละลายเกิดจากความไม่โปร่งใสในการรายงานทางการเงิน ไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานบัญชี การตกแต่งบัญชีโดยผู้บริหาร ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอันเกิดจากความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูลระหว่างตัวการและตัวแทน (Shackelford, 1998 อ้างถึงใน สุคนธ์ทิพย์ เนตรกาศ, 2553)

จากภาวะวิกฤตทางการเงินที่เกิดขึ้น แต่ละประเทศพยายามหาวิธีการในการแก้ไขปัญหา โดยเริ่มแก้ไขตั้งแต่องค์กร เนื่องในอดีตส่วนใหญ่องค์กรให้ความสำคัญกับข้อมูลที่เป็นตัวเงินเท่านั้น เพราะข้อมูลดังกล่าวสามารถสะท้อนถึงผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินขององค์กร เพื่อที่จะตอบสนองความต้องการของผู้ถือหุ้นและนักลงทุน แต่ในปัจจุบันองค์กรไม่ให้ความสำคัญเพียงข้อมูลที่เป็นตัวเงินอย่างเดียว โดยจะให้ความสำคัญกับข้อมูลที่ไม่เป็นตัวเงินด้วย ข้อมูลที่ไม่เป็นตัวเงินที่สำคัญในขณะนี้หลายประเทศให้ความสนใจคือ ทูททางปัญญา ส่วนเชื่อว่าทูททางปัญญาเป็นการแสดงถึงความสามารถในการแข่งขันขององค์กร เพื่อให้ระบบเศรษฐกิจมีการขับเคลื่อนที่ดีขึ้น ทำให้ปัจจุบันองค์กรโดยทั่วไปมีการตระหนักถึงความสำคัญของทูททางปัญญามากขึ้น เพราะทูททางปัญญาสามารถสะท้อนได้ว่าองค์กรให้ความสำคัญในด้านของมนุษย์ ด้านลูกค้า และด้านองค์กรมากน้อยเพียงใด จึงทำให้มีการผลักดันให้บริษัทมีการรายงานทูททางปัญญามากขึ้น เพื่อให้ให้นักลงทุนสามารถประเมินมูลค่าขององค์กรหรือคาดคะเนถึงศักยภาพหรือกำไรในอนาคตขององค์กรได้ตลอดจนเป็นการแสดงถึงความโปร่งใส ความจริงใจขององค์กรที่มีต่อผู้มีส่วนได้เสียขององค์กรอย่างแท้จริง ในประเทศที่กำลังพัฒนาหลายประเทศได้มีการรายงานทูททางปัญญามากขึ้นซึ่งมีความสอดคล้องกับการกำกับดูแลกิจการและทำให้มูลค่าตลาดของบริษัทเพิ่มสูงขึ้น เช่น ประเทศมาเลเซีย ส่วนในประเทศไทยไม่ได้บังคับการรายงานข้อมูลในด้านทูททางปัญญา ซึ่งให้มีการรายงานข้อมูลด้วยความสมัครใจ อย่างไรก็ตามในประเทศไทยนั้นยังไม่มีการศึกษาในเรื่องการรายงานทูททางปัญญา จึงทำให้มีความสนใจศึกษาในเรื่องรายงานทูททางปัญญาว่ามีความสัมพันธ์กับการกำกับดูแลกิจการและมูลค่าตลาดของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งจะสอดคล้องและมีทิศทางเดียวกันกับต่างประเทศหรือไม่

การเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจของโลกที่มีความผันผวนประกอบกับการขยายตัวของธุรกิจซึ่งมีการแข่งขันทางด้านธุรกิจที่ซับซ้อนและรุนแรง ส่งผลให้หลายธุรกิจมีความจำเป็นต้องปรับตัวและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถแข่งขันทางธุรกิจได้ ดังนั้น องค์กรประกอบที่จะช่วยส่งเสริมและยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานของภาคธุรกิจให้ขึ้นไปอย่างมีเสถียร คือ การกำกับดูแลกิจการ (เสาวนีย์ ลิขณวัฒน์, 2548 อ้างถึงใน วิลาวัลย์ โทณสูงเนิน, 2553) จึงมีการผลักดันจาก

ผู้มีส่วนได้เสียให้บริษัทมีการกำกับดูแลกิจการเพื่อแสดงให้เห็นว่าบริษัทมีระบบการบริหารจัดการ และการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ ข้อมูลมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ตลอดจนการยอมรับ จากสังคมมากขึ้น ความช่วยเหลือหรือการสนับสนุนจากภาครัฐจะสูงขึ้น (ทศวรรษ สีแสง, 2552) การกำกับดูแลกิจการจะมีประสิทธิภาพได้นั้นต้องอาศัยบุคคลที่มีศักยภาพในการทำงาน มีระบบ การบริหารจัดการองค์กรที่ดีและมีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี นั่นก็คือทุนทางปัญญา ซึ่งส่งผลต่อ การดำเนินงานขององค์กรและเกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน เช่น Microsoft, Netscape และ 3M สร้างคุณค่าที่เกิดจากรายได้อย่างมหาศาลให้กับองค์กรจากทุนทางปัญญา (Sullivan, 1999 อ้างถึงใน ชลธิชา มธุรมธา, 2557) ในประเทศมาเลเซียพบว่า การกำกับดูแลกิจการมีความสอดคล้องกับทุน ทางปัญญา โดยสามารถช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับกิจการและสร้าง ความได้เปรียบในการแข่งขัน (Gan, Saleh, Abessi and Huang, 2013) แต่ในประเทศไทยยังไม่มี การศึกษาการกำกับดูแลกิจการว่า มีความสัมพันธ์กับทุนทางปัญญา

ในปัจจุบันกิจการมองหาสิ่งที่สามารถช่วยสร้างมูลค่าตลาดให้กับกิจการ การกำกับดูแล กิจการเป็นส่วนสำคัญในการสร้างมูลค่าตลาด โดยควบคุมการทำงานของผู้บริหารให้ปฏิบัติตาม บทบาท หน้าที่และรายงานข้อมูลที่สำคัญของบริษัท เพื่อความโปร่งใสและสร้างความมั่นใจให้ผู้ถือหุ้น และผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งการรายงานทุนทางปัญญาเป็นรายงานแสดงถึงศักยภาพในการบริหาร จัดการขององค์กรนำไปสู่ความได้เปรียบในการแข่งขัน โดยราคาหุ้นเป็นตัวสะท้อนถึงมูลค่าตลาด ที่เห็นได้ชัดเจน และสามารถชี้ตัดสินใจในการลงทุน กิจการที่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดีส่งผลให้ ราคาหุ้นสูงขึ้นเนื่องจากมีความมั่นใจในการบริหารงานของผู้บริหาร

ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาผลกระทบขององค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท การรายงานทุนทางปัญญาและมูลค่าตลาดของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นบริษัทขนาดใหญ่มีศักยภาพในการระดมทุน โดยบริษัทเหล่านี้ปฏิบัติตามหลักกำกับ ดูแลกิจการตามที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้กำหนดไว้ทั้ง 5 หมวด คือ สิทธิของผู้ถือหุ้น การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย การเปิดเผยข้อมูลและความ โปร่งใส ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ แต่ในงานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการกำกับดูแล กิจการในหมวดความรับผิดชอบต่อคณะกรรมการ คณะกรรมการเป็นกลไกสำคัญในการผลักดัน ให้เกิดการกำกับดูแลกิจการเนื่องจากคณะกรรมการเป็นตัวกลางประสานระหว่างผู้ถือหุ้นซึ่งเป็น เจ้าของเงินทุนของบริษัทกับฝ่ายจัดการที่เป็นคนทำงานในบริษัทและผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่ม ซึ่งจะ นำไปสู่การสร้างมูลค่าในระดับที่สูงได้จริง (อัญญา ชันชวิทย์, ศิลปพร ศรีจันทเพชร และเดือนเพ็ญ จันทรศิริศรี, 2552) ส่วนการรายงานทุนทางปัญญาศึกษา ทุนมนุษย์ ทุนลูกค้า ทุนองค์กร ล้วนเป็น

รากฐานที่น่าองค์กรไปสู่ความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การศึกษามูลค่าตลาดโดยพิจารณาจากมูลค่าหุ้น ณ สิ้นปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อให้องค์กรทราบถึงผลกระทบขององค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท การรายงานทุนทางปัญญาและมูลค่าตลาดเพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนากิจกรรและการรายงานทุนทางปัญญาที่จะส่งผลกระทบต่อองค์กรต่อไป

คำถามวิจัย

1. บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีการรายงานทุนทางปัญญาหรือไม่ ถ้ามีรายงานอะไร และรายงานอย่างไร
2. องค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทและการรายงานทุนทางปัญญา มีความสัมพันธ์กับมูลค่าตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาขอบเขตและปริมาณการรายงานทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท การรายงานทุนทางปัญญาและมูลค่าตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงขอบเขตและปริมาณการรายงานทุนทางปัญญาและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท การรายงานทุนทางปัญญาและมูลค่าตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อเป็นประโยชน์ในการทดสอบทฤษฎีความชอบธรรมและทฤษฎีตัวแทนที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท การรายงานทุนทางปัญญาและมูลค่าตลาดว่าสามารถอธิบายเหตุการณ์ในประเทศไทยได้หรือไม่
3. เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่สนใจสามารถนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอนาคต
4. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการรายงานทุนทางปัญญาในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

5. เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้ใช้งบการเงิน เช่น ผู้ถือหุ้น นักลงทุน สามารถนำผลที่ได้จากงานวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในกิจการ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาขอบเขตและปริมาณการรายงานทุนทางปัญญา ผลกระทบขององค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท การรายงานทุนทางปัญญาและมูลค่าตลาด ซึ่งการรายงานทุนทางปัญญาประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ทุนมนุษย์ ทุนลูกค้า ทุนองค์กร องค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทได้แก่ ขนาดคณะกรรมการบริษัท การควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกัน สัดส่วนกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร ขนาดคณะกรรมการตรวจสอบและจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ ส่วนมูลค่าตลาดวัดจากมูลค่าหุ้น ณ สิ้นปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้ง 7 กลุ่มอุตสาหกรรม จำนวน 503 บริษัท ซึ่งจัดเก็บข้อมูลจากรายงานประจำปี ประกอบด้วย กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี ยกเว้นกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินเนื่องจากต้องปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับโดยเฉพาะจำนวน 58 บริษัท บริษัทจดทะเบียนที่อยู่ระหว่างฟื้นฟูการดำเนินงาน 13 บริษัท และบริษัทในกลุ่มเอ็ม เอ ไอ จำนวน 117 บริษัท โดยศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2555-2557 เนื่องจากได้มีการปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 24 เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันจึงทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในการเปิดเผยข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้ง 7 กลุ่มอุตสาหกรรม จำนวน 223 บริษัท โดยใช้ประชากรทั้งหมด 503 บริษัท สุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมด คำนวณหากกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม จากสูตรคำนวณของ Yamane (1973)

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ผลการวิจัยระหว่างเดือน มกราคม พ.ศ. 2559 ถึงเดือน เมษายน พ.ศ. 2559

นิยามศัพท์

คณะกรรมการบริษัท หมายถึง บุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมาย ได้รับการแต่งตั้งจากผู้ถือหุ้น ซึ่งเป็นเจ้าของกิจการประเภทบริษัทให้ดำเนินกิจการแทนผู้ถือหุ้น และคณะกรรมการเป็นตัวแทนประสานระหว่างผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นเจ้าของเงินทุนของบริษัทกับฝ่ายจัดการที่เป็นคนทำงานในบริษัท (อัญญา ชันชวิทย์, ศิลปพร ศรีจันทเพชร และเดือนเพ็ญ จันทร์ศิริศรี, 2552)

การรายงานทุนทางปัญญา หมายถึง การแสดงให้เห็นถึงสถานการณ์ขององค์กรในปัจจุบันของสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน และสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับภาพรวมขององค์กร สภาพแวดล้อมภายนอก กลยุทธ์และการจัดสรรทรัพยากรและรูปแบบธุรกิจ เพื่อดูแลแนวโน้มการดำเนินงานในอนาคต (Patemostro, 2013) ประกอบด้วย ทุนมนุษย์ ทุนลูกค้า ทุนองค์กร

มูลค่าตลาด หมายถึง ราคาของหลักทรัพย์ใดๆ ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่เกิดจากการซื้อขายครั้งล่าสุด เป็นราคาที่สะท้อนถึงความต้องการซื้อและความต้องการขายจากผู้ลงทุนโดยรวมในขณะนั้น (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2558) ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้กำหนดให้มูลค่าตลาดวัดจากราคาหุ้น ณ สิ้นปี

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หมายถึง ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517 เพื่อทำหน้าที่เป็นแหล่งระดมทุนระยะยาวที่มีประสิทธิภาพเพื่อการพัฒนา เศรษฐกิจของประเทศ และเป็นศูนย์กลางการซื้อขายหลักทรัพย์และให้บริการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนควบคุมดูแลให้การซื้อขายหลักทรัพย์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นระเบียบ คล่องตัวและยุติธรรม ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเปิดการซื้อขายหลักทรัพย์เมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2518 ปัจจุบันดำเนินงานภายใต้พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ฯ พ.ศ. 2535 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2558)

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาผลกระทบขององค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท การรายงานทุนทางปัญญาและมูลค่าตลาด : กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยผู้วิจัยมีการรวบรวมแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

- 2.1 การกำกับดูแลกิจการ
- 2.2 องค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท
- 2.3 การรายงานทุนทางปัญญา
- 2.4 มูลค่าตลาด
- 2.5 ทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 การกำกับดูแลกิจการ

การกำกับดูแลกิจการเกิดขึ้นจากการล้มละลายของบริษัทยักษ์ใหญ่ในประเทศสหรัฐอเมริกา คือ บริษัท Enron และ Worldcom ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการตกแต่งงบการเงิน พฤติกรรมฉ้อฉลของผู้บริหารที่เกิดจากความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูล สาเหตุจากการขาดการกำกับดูแลกิจการที่ดีและขาดจริยธรรมของผู้บริหารในการบริหารงานส่งผลกระทบต่อหลายประเทศ ในประเทศไทยเกิดจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 จากการล้มละลายของบริษัทหลายๆ บริษัททำให้การบริหารงานไม่มีความโปร่งใสและขาดความน่าเชื่อถือทำให้รัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญของการกำกับดูแลกิจการ (อัญญา ชันชวิทย์, ศิลปพร ศรีจันทเพชร และเดือนเพ็ญ จันทร์ศิริศรี, 2552) ซึ่งการกำกับดูแลกิจการเป็นระบบที่จัดให้มีโครงสร้างและกระบวนการของความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการ ฝ่ายจัดการและผู้ถือหุ้น เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันนำไปสู่ความเจริญเติบโตและเพิ่มมูลค่าให้กับผู้ถือหุ้นในระยะยาว โดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียอื่น

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยส่งเสริมให้บริษัทที่จดทะเบียนมีระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี ซึ่งการกำกับดูแลกิจการที่ดีในประเทศไทยได้นำข้อพึงปฏิบัติหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี 15 ข้อ มาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมให้เทียบเคียงกับหลักการกำกับดูแลกิจการของ The Organization for Economic Co-Operation and Development (OECD Principles of Corporate Governance, 2004) และข้อเสนอแนะของธนาคารโลกจากการเข้าร่วมโครงการ Corporate Governance – Reports on the Observance of Standards and Codes (CG-ROSC) ซึ่งแบ่งเป็น 5 หมวด ประกอบด้วย

1 .สิทธิของผู้ถือหุ้น ผู้ถือหุ้นมีสิทธิในความเป็นเจ้าของโดยควบคุมบริษัทผ่านการแต่งตั้งคณะกรรมการให้ทำหน้าที่แทน สิทธิพื้นฐานของผู้ถือหุ้น เช่น การซื้อขายหรือโอนหุ้น การมีส่วนแบ่งในกำไรของกิจการ การได้รับข้อมูลข่าวสารของกิจการอย่างเพียงพอ การใช้สิทธิออกเสียงในที่ประชุมเพื่อแต่งตั้งหรือถอดถอนกรรมการ แต่งตั้งผู้สอบบัญชี และมีสิทธิในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของบริษัท คณะกรรมการบริษัทต้องตระหนักและให้ความสำคัญสิทธิของผู้ถือหุ้น ไม่กระทำการใดๆ อันเป็นการละเมิดสิทธิของผู้ถือหุ้น

2. การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน ผู้ถือหุ้นทุกรายทั้งผู้ถือหุ้นที่เป็นผู้บริหารและผู้ถือหุ้นที่ไม่เป็นผู้บริหารควรได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกันและเป็นธรรม เปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นที่ไม่สามารถเข้าร่วมประชุมใช้สิทธิออกเสียงโดยมอบฉันทะให้ผู้อื่นออกเสียงแทนและมีมาตรการป้องกันไม่ให้นำข้อมูลภายในไปเปิดเผยแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการและผู้บริหารถือเป็นการเอาเปรียบหรืออาจทำให้เกิดความเสียหายต่อผู้ถือหุ้น

3. บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย ผู้มีส่วนได้เสียควรได้รับการดูแลจากบริษัทตามสิทธิที่มีตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ไม่กระทำการใดๆ เป็นการละเมิดสิทธิของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คณะกรรมการควรพิจารณาให้มีกระบวนการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างบริษัทกับผู้มีส่วนได้เสียเพื่อสร้างความมั่งคั่งอย่างยั่งยืนให้กิจการ มีการเปิดเผยข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบอย่างเพียงพอและมีมาตรการในการแจ้งเบาะแสต่อคณะกรรมการในประเด็นเกี่ยวกับการทำผิดกฎหมาย

4. การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส คณะกรรมการควรดูแลให้บริษัทเปิดเผยข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบริษัท ทั้งข้อมูลทางการเงินและข้อมูลที่มีใช้ข้อมูลทางการเงินอย่างถูกต้องครบถ้วน ทันเวลา โปร่งใส มีการกำหนดนโยบายการเผยแพร่ข้อมูลสู่สาธารณะให้ชัดเจนเพื่อสื่อสารกับบุคคลภายนอกได้อย่างเท่าเทียมกันและเป็นธรรมซึ่งจะช่วยสร้างความน่าเชื่อถือ

5. ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ คณะกรรมการมีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลกิจการเพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัท โดยคณะกรรมการควรแบ่งแยกบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างกรรมการและฝ่ายจัดการที่ชัดเจน การสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการเพื่อให้เป็นผู้ประชุมผู้ถือหุ้นควรมีความโปร่งใส ปราศจากอำนาจการควบคุมของฝ่ายจัดการเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับบุคคลภายนอกและต้องกระทำด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ระมัดระวัง และรอบคอบ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2555)

การศึกษาครั้งนี้ได้เลือกหัวข้อความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการเป็นกลไกที่สำคัญในการผลักดันให้การกำกับดูแลกิจการเกิดผลในทางปฏิบัติ ซึ่งนำไปสู่การสร้างมูลค่าของกิจการในอนาคต (อัญญา ชันชวิทย์, ศิลปะพร ศรีจันเพชร และเดือนเพ็ญ จันท์ศิริศรี, 2552) เพื่อให้การปฏิบัติงานของคณะกรรมการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.2 องค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท

คณะกรรมการเป็นกลไกสำคัญเพื่อทำให้การกำกับดูแลกิจการเกิดผลและนำไปสู่การสร้างมูลค่าของกิจการในระดับสูงขึ้น โดยคณะกรรมการเป็นตัวแทนของผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นเจ้าของกิจการประเภทบริษัท ได้รับการมอบอำนาจตามกฎหมายจากผู้ถือหุ้นให้ดำเนินกิจการของบริษัทแทน (อัญญา ชันชวิทย์, ศิลปะพร ศรีจันเพชร และเดือนเพ็ญ จันท์ศิริศรี, 2552) ซึ่งคณะกรรมการต้องปฏิบัติตามแนวปฏิบัติที่ดีดังนี้

1. โครงสร้างคณะกรรมการ

คณะกรรมการควรกำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการให้ประกอบด้วยกรรมการที่มีคุณสมบัติหลากหลาย ทั้งในด้านทักษะ ประสบการณ์ความสามารถเฉพาะด้านที่เป็นประโยชน์กับบริษัท โดยขนาดคณะกรรมการที่เหมาะสมต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน และไม่ควรเกิน 12 คน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาด ประเภท และความซับซ้อนของธุรกิจ คณะกรรมการควรมีกรรมการอิสระที่สามารถให้ความเห็นเกี่ยวกับการทำงานของฝ่ายจัดการได้อย่างอิสระอย่างน้อย 1 ใน 3 ของคณะกรรมการทั้งคณะ แต่ต้องไม่น้อยกว่า 3 คน และกรรมการที่ไม่ได้เป็นกรรมการอิสระควรเป็นไปตามสัดส่วนอย่างยุติธรรมของเงินลงทุนของผู้ถือหุ้นแต่ละกลุ่ม โดยพิจารณาคุณสมบัติของบุคคลที่จะเป็น “กรรมการอิสระ” เพื่อให้กรรมการอิสระของบริษัทมีความเป็นอิสระอย่างแท้จริงเหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของบริษัท รวมทั้งกำหนดจำนวนบริษัทที่กรรมการแต่ละคนจะไปดำรง

ตำแหน่งให้เหมาะสมกับลักษณะหรือสภาพธุรกิจของบริษัท ซึ่งไม่ควรเกิน 5 บริษัทจดทะเบียน เพื่อให้มั่นใจว่ากรรมการสามารถทุ่มเทเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในบริษัทได้อย่างเพียงพอ

ประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการมีหน้าที่ความรับผิดชอบต่างกัน คณะกรรมการควรกำหนดอำนาจหน้าที่ของประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการให้ชัดเจน และเพื่อไม่ให้คนใดคนหนึ่งมีอำนาจโดยไม่จำกัด ควรแยกบุคคลที่ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการออกจากบุคคลที่ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการ

2. คณะกรรมการชุดย่อย

นอกจากคณะกรรมการตรวจสอบที่ต้องจัดให้มีตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแล้ว คณะกรรมการควรพิจารณาจัดให้มีคณะกรรมการชุดย่อยอื่นเพื่อการกำกับดูแลกิจการที่ดี ดังนี้

2.1 คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนควรประกอบด้วยสมาชิกส่วนใหญ่ควรเป็นกรรมการอิสระ และประธานควรเป็นกรรมการอิสระ โดยคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนทำหน้าที่พิจารณาหลักเกณฑ์ในการจ่ายและรูปแบบค่าตอบแทนของกรรมการและผู้บริหารระดับสูงเพื่อเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ โดยคณะกรรมการเป็นผู้อนุมัติค่าตอบแทนของผู้บริหารระดับสูง ส่วนค่าตอบแทนของกรรมการ คณะกรรมการจะต้องนำเสนอที่ประชุมผู้ถือหุ้นให้เป็นผู้อนุมัติ

2.2 คณะกรรมการสรรหาควรเป็นกรรมการอิสระทั้งคณะ คณะกรรมการสรรหาทำหน้าที่พิจารณาหลักเกณฑ์และกระบวนการในการสรรหาบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเพื่อดำรงตำแหน่งกรรมการและผู้บริหารระดับสูง รวมทั้งคัดเลือกบุคคลตามกระบวนการสรรหาที่ได้กำหนดไว้ และเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ

3. บทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการ

3.1 คณะกรรมการควรกำหนดหน้าที่พิจารณาและให้ความเห็นชอบในเรื่องที่สำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัท เช่น วิสัยทัศน์ และภารกิจ กลยุทธ์ เป้าหมายทางการเงิน ความเสี่ยง แผนงาน และงบประมาณ รวมทั้งการติดตามและดูแลให้ฝ่ายจัดการดำเนินงานตามนโยบายและแผนที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3.2 คณะกรรมการควรส่งเสริมให้จัดทำจรรยาบรรณธุรกิจที่เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้กรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานทุกคนเข้าใจถึงมาตรฐานด้านจริยธรรมที่บริษัทใช้ในการดำเนินธุรกิจ คณะกรรมการควรติดตามให้มีการปฏิบัติตามจรรยาบรรณดังกล่าวอย่างจริงจัง

3.3 คณะกรรมการควรพิจารณาเรื่องความขัดแย้งของผลประโยชน์อย่างรอบคอบ การพิจารณาการทำรายการที่อาจมีความขัดแย้งของผลประโยชน์ควรมีแนวทางที่ชัดเจนและเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของบริษัทและผู้ถือหุ้นโดยรวมเป็นสิ่งสำคัญ โดยที่ผู้มีส่วนได้เสียไม่ควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและคณะกรรมการควรกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการและการเปิดเผยข้อมูลของรายการที่อาจมีความขัดแย้งของผลประโยชน์ให้ถูกต้องครบถ้วน

3.4 คณะกรรมการควรกำหนดนโยบายด้านการบริหารความเสี่ยง (Risk Management Policy) ให้ครอบคลุมทั้งองค์กร โดยให้ฝ่ายจัดการเป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบายและรายงานให้คณะกรรมการทราบเป็นประจำ และควรมีการทบทวนระบบหรือประเมินประสิทธิภาพของการจัดการความเสี่ยงอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และให้เปิดเผยไว้ในรายงานประจำปี และในทุกๆ ระยะเวลาที่พบว่า ระดับความเสี่ยงมีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงการให้ความสำคัญกับสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้าและรายการผิดปกติทั้งหลาย

4. การประชุมคณะกรรมการ

บริษัทควรจัดให้มีการกำหนดการประชุมและวาระการประชุมคณะกรรมการเป็นการล่วงหน้า และแจ้งให้กรรมการแต่ละคนทราบกำหนดการดังกล่าว เพื่อให้กรรมการสามารถจัดเวลาและเข้าร่วมประชุมได้ โดยจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการควรพิจารณาให้เหมาะสมกับภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการและลักษณะการดำเนินธุรกิจของบริษัท แต่ไม่ควรน้อยกว่า 6 ครั้งต่อปี ในกรณีที่บริษัทไม่ได้มีการประชุมทุกเดือน บริษัทควรส่งรายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการทราบในเดือนที่ไม่ได้มีการประชุม เพื่อให้คณะกรรมการสามารถกำกับควบคุมและดูแลการปฏิบัติงานของฝ่ายจัดการได้อย่างต่อเนื่องและทันการณ์ ทั้งนี้กรรมการทุกคนควรเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของจำนวนการประชุมคณะกรรมการบริษัททั้งหมดที่ได้จัดให้มีขึ้นในรอบปี

5. การประเมินตนเองของคณะกรรมการ

คณะกรรมการและคณะกรรมการชุดย่อยควรประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยตนเองอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาผลงานและปัญหา เพื่อการปรับปรุงแก้ไขต่อไป โดยควรกำหนดบรรทัดฐานที่จะใช้เปรียบเทียบกับผลปฏิบัติงานอย่างมีหลักเกณฑ์ การประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการควรประเมินทั้งคณะและรายบุคคล รวมทั้งเปิดเผยหลักเกณฑ์ ขั้นตอนและผลการประเมินในภาพรวมไว้ในรายงานประจำปี

6. ค่าตอบแทน

ค่าตอบแทนของกรรมการควรจัดให้อยู่ในลักษณะที่เปรียบเทียบได้กับระดับที่ปฏิบัติอยู่ในอุตสาหกรรม ประสิทธิภาพ ภาระหน้าที่ขอบเขตของบทบาทและความรับผิดชอบ (Accountability and Responsibility) รวมถึงประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากกรรมการแต่ละคน กรรมการที่ได้รับมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น เช่น เป็นสมาชิกของคณะกรรมการชุดย่อยควรได้รับค่าตอบแทนเพิ่มเติมที่เหมาะสมด้วย ส่วนค่าตอบแทนของกรรมการผู้จัดการและผู้บริหารระดับสูงควรเป็นไปตามหลักการและนโยบายที่คณะกรรมการกำหนดภายในกรอบที่ได้รับอนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น และเพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัท โดยระดับค่าตอบแทนที่เป็นเงินเดือน โบนัส และผลตอบแทนจูงใจควรสอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารแต่ละคน และต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ผู้ถือหุ้นได้รับ

7. การพัฒนากรรมการและผู้บริหาร

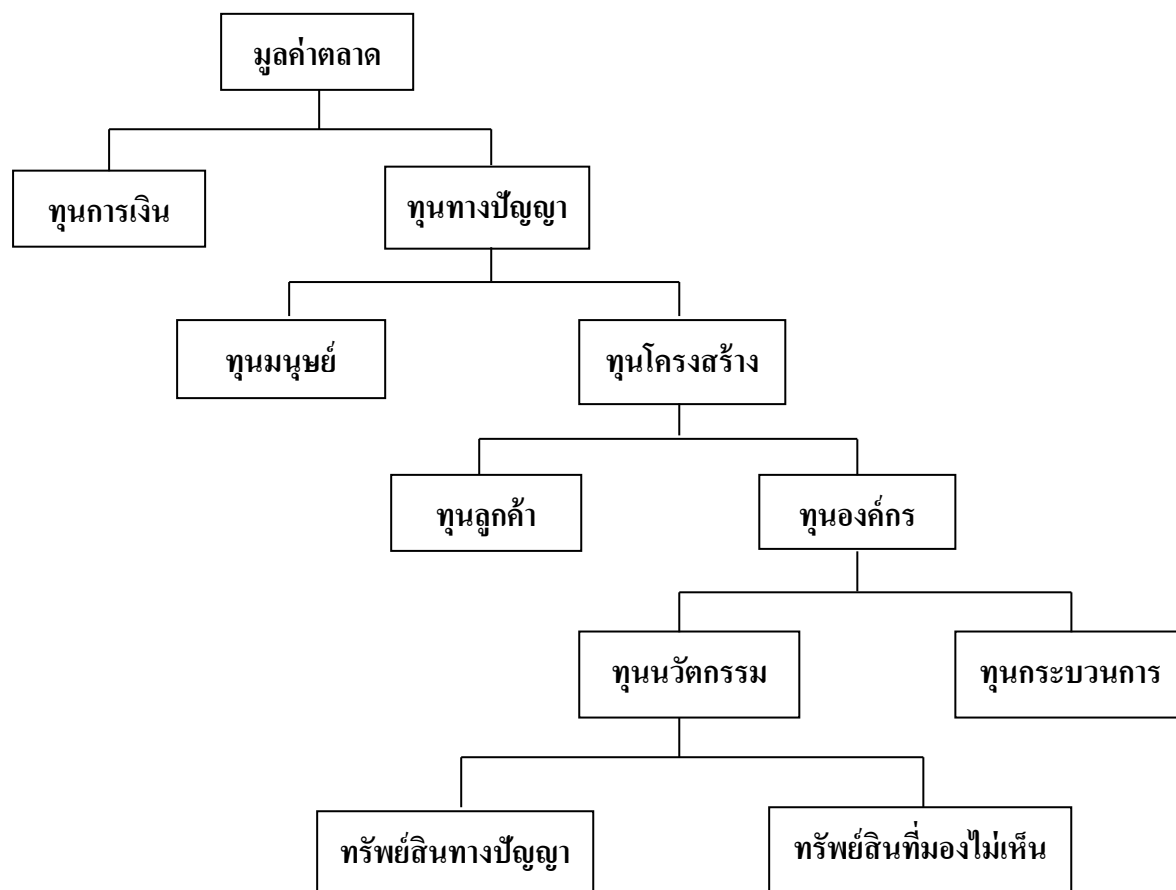
คณะกรรมการควรส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้มีการฝึกอบรมและการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องในระบบการกำกับดูแลกิจการของบริษัท เช่น กรรมการ กรรมการตรวจสอบผู้บริหาร เลขานุการบริษัท เพื่อให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง การฝึกอบรมและให้ความรู้อาจกระทำเป็นการภายในบริษัทหรือใช้บริการของสถาบันภายนอก รวมทั้งคณะกรรมการควรจัดให้มีโครงการสำหรับพัฒนาผู้บริหารโดยให้กรรมการผู้จัดการรายงานเป็นประจำทุกปีถึงสิ่งที่ได้ทำไปในระหว่างปี และควรพิจารณาควบคู่กัน ไปเมื่อพิจารณาแผนสืบทอดงาน

2.3 การรายงานทุนทางปัญญา

ทุนทางปัญญา เป็นสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตนที่สำคัญในการดำเนินธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันต้องการความรู้ที่ทำให้ธุรกิจมีความเข้มแข็ง ทุนทางปัญญาได้รับการยอมรับว่าเป็นสินทรัพย์ไม่มีตัวตนที่ทรงคุณค่าที่มีการจัดการและนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้เกิดนวัตกรรมและ

ความคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้องค์กร (Abdullah and Sofian, 2012) องค์กรที่มุ่งเน้นทุนทางปัญญาเป็นกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพจะทำให้องค์กรเกิดความสามารถในการแข่งขันส่งผลให้ผลการดำเนินงานขององค์กรดีขึ้น (ชลธิชา มธูรเมธา, 2557)

ตัวแบบทุนทางปัญญาแบบ Skandia (Edvinsson, 1997)

ภาพประกอบที่ 2.1 ตัวแบบทุนทางปัญญาแบบ Skandia

จากภาพแสดงตัวแบบทุนทางปัญญาแบบ Skandia สามารถสรุปได้ว่าทุนทางปัญญาประกอบด้วย ทุนมนุษย์ ทุนลูกค้า และทุนองค์กร โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ทุนมนุษย์ คือ ความรู้ความสามารถ ทักษะ ทักษะ ประสิทธิภาพ ความถนัดและทักษะของบุคคล ซึ่งทุนมนุษย์เป็นปัจจัยหลัก เนื่องจากองค์กรต้องอาศัยบุคลากรในการขับเคลื่อนให้ทรัพยากรและสินทรัพย์อื่นทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. **ทุนลูกค้า** คือ การสร้างและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า เช่น ระดับความพึงพอใจของลูกค้า ความประทับใจและความจงรักภักดีของลูกค้า

3. **ทุนองค์กร** คือ กระบวนการภายในองค์กรที่ส่งเสริมให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล เช่น วัฒนธรรมองค์กร โครงสร้างองค์กร ระบบการทำงาน

การดำเนินธุรกิจในปัจจุบันทุกองค์กรมีการแข่งขันกันสูง สิ่งที่สำคัญคือองค์กรจำเป็นต้องมีการจัดการและพัฒนาการดำเนินงานทั้งภายในและภายนอกให้มีความเข้มแข็งเพื่อศักยภาพในการแข่งขัน การพัฒนาที่เป็นตัวเงินอย่างเดียวยังไม่ทำให้กิจการประสบความสำเร็จในอนาคต ซึ่งการรายงานทุนทางปัญญาเป็นเครื่องมือประเมินมูลค่าขององค์กรช่วยคาดคะเนถึงศักยภาพหรือกำไรในอนาคตได้ ซึ่งส่วนใหญ่เน้นการเปิดเผยข้อมูลทุนมนุษย์ เนื่องจากเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญกับองค์กร

ในต่างประเทศจึงมองหาสิ่งที่สามารถสร้างความยั่งยืน นั่นคือ การรายงานทุนทางปัญญา โดยต่างประเทศให้ความสนใจในการรายงานทุนทางปัญญาอย่างแพร่หลายแต่การรายงานเป็นแบบสมัครใจ ซึ่งผู้ลงทุนได้เห็นความสำคัญและนำไปใช้วิเคราะห์ในการลงทุน อย่างในประเทศบังกลาเทศทำให้บริษัทตระหนักถึงความสำคัญของทุนทางปัญญาว่าสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและเชื่อว่าการโปร่งใสในการรายงานทุนทางปัญญาจะเป็นประโยชน์ทางเศรษฐกิจ (Abhayawansa and Azim, 2014) มาเลเซียพบว่า การเปิดเผยทุนทางปัญญาช่วยเพิ่มความโปร่งใสและเพิ่มความเชื่อมั่นในตลาดทุน (Anam, Fatima and Majdi, 2011)

สำหรับการรายงานทุนทางปัญญาในประเทศไทย ยังไม่เป็นที่รู้จักเนื่องจากการรายงานทางทุนปัญญาเป็นการรายงานแบบสมัครใจทำให้ไม่มีแรงผลักดันจากรัฐบาลและผู้มีส่วนได้เสียให้องค์กรรายงานทุนทางปัญญา แต่ก็มีบริษัทที่ตระหนักถึงความสำคัญของการรายงานทุนทางปัญญา เช่น ธนาคารกรุงไทย มีการนำรายงานการพัฒนาเพื่อความยั่งยืนมาผนวกกับการสร้างเสริมทุนทางปัญญา โดยมีแนวคิดที่ทุนทางปัญญาเป็นทุนที่ไม่มีวันหมดมีแต่จะเพิ่มพูนขึ้น สามารถต่อยอดไปสู่สังคมได้และมีการพัฒนาบุคลากรให้เป็นจุดแข็งจนมีความเชี่ยวชาญในการสร้างทุนทางปัญญา มีการกำหนดหลักการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน คือ มุ่งเสริมสร้างทุนทางปัญญาเพื่อให้ผลเป็นรูปธรรมมีการสร้างเครือข่ายพันธมิตรอย่างกว้างขวางและบุคลากรของบริษัททุกระดับมีส่วนร่วม ซึ่งกลไกหลักที่ทำให้การกำกับดูแลกิจการและความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทสัมฤทธิ์ผลจนได้รับรางวัลด้านการกำกับดูแลกิจการและความรับผิดชอบต่อสังคมมากมาย บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) ตระหนักเสมอว่า บุคลากร เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จและเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน โดยบริษัทมีนโยบายหลักในการบริหารทรัพยากร

บุคคล คือ สรรหา พัฒนา รักษา คนดี คนเก่งให้มีสมรรถนะที่นำไปสู่การปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ และสอดคล้องกับกลยุทธ์และเป้าหมายทางธุรกิจขององค์กรเพื่อให้ทรัพยากรมนุษย์เป็นทุนทางปัญญาแห่งการเรียนรู้ขององค์กร

2.4 มูลค่าตลาด

มูลค่าตลาดเป็นราคาของหลักทรัพย์เกิดจากการซื้อขายเพื่อสะท้อนถึงความต้องการซื้อและความต้องการขายจากผู้ลงทุน ซึ่งหุ้นเป็นหลักทรัพย์ที่แสดงความเป็นเจ้าของส่วนหนึ่งในบริษัท ราคาหุ้นจะเปลี่ยนแปลงตามผลประกอบการของบริษัทและภาวะตลาด (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2558) โดยปัจจัยที่กำหนดราคาหุ้นคือ ผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับ ทั้งในรูปของเงินปันผลและส่วนต่างราคา ความเสี่ยงที่ผู้ลงทุนจะต้องเผชิญจากการลงทุนในหุ้นซึ่งเป็นตัวกำหนดมูลค่าที่แท้จริงของหุ้นและมูลค่าที่แท้จริงของหุ้นจะส่งผลราคาตลาดหุ้น โดยปัจจัยที่กำหนดระดับของเงินปันผล ราคาหุ้น และความเสี่ยงจากการลงทุน คือ แนวโน้มผลกำไรในอนาคตของบริษัท เกิดจากการดำเนินงานของบริษัท รูปแบบธุรกิจ การก่อหนี้ของบริษัท รวมทั้งภาวะเศรษฐกิจ ภาวะอุตสาหกรรม และตลาดหุ้น

ภาวะเศรษฐกิจ ถ้าเศรษฐกิจดีราคาของหุ้นจะเพิ่มขึ้นเนื่องจากมีการใช้จ่ายมากขึ้นส่งผลให้บริษัทมีกำไรเพิ่มขึ้น เมื่อมีกำไรเพิ่มขึ้นทำให้บริษัทจ่ายผลตอบแทนให้แก่ผู้ลงทุนมากขึ้นด้วย แต่ถ้าเศรษฐกิจไม่ดีก็จะทำให้ราคาหุ้นลดลง

ภาวะอุตสาหกรรม ถ้าอุตสาหกรรมอยู่ในช่วงขาขึ้น ราคาหุ้นจะปรับตัวเพิ่มขึ้นเนื่องจากผู้ลงทุนคาดการณ์ว่าผลประกอบการของบริษัทจะเพิ่มขึ้น

ผลการดำเนินงานของบริษัท ผลการดำเนินงานเป็นตัวหลักในการกำหนดราคาหุ้น หากบริษัทมีผลการดำเนินงานดีราคาหุ้นก็เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งขึ้นอยู่กับการบริหารงานของผู้บริหารและการกำหนดกลยุทธ์ แม้ในช่วงเศรษฐกิจตกต่ำถ้าผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารจัดการจะส่งผลให้ผลประกอบการของบริษัทลดลงไม่มาก ราคาหุ้นก็ปรับลดลงไม่มาก (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2558)

มูลค่าตลาดสามารถวัดได้จากหลายๆตัว เช่น ราคาหุ้น Tobin's Q อัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น ซึ่งราคาหุ้นถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จในการลงทุน โดยนักลงทุนหรือนักวิเคราะห์หลักทรัพย์จะทำการประเมินหามูลค่าที่เหมาะสมของหุ้นนั้น เพื่อนำไปใช้ในการ

กำหนดกลยุทธ์ในการลงทุนของนักลงทุนว่าจะซื้อหุ้น ขายหุ้น หรือถือครองหุ้นนั้นต่อไป ราคาหุ้นจะสะท้อนถึงความสามารถของกิจการนั้นๆ ว่ามีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพหรือไม่ ซึ่งผู้บริหารมีหน้าที่ในการสร้างมูลค่าสูงสุดให้ผู้ถือหุ้นในระยะยาว แต่การลงทุนในปัจจุบันสามารถทำได้ง่ายส่งผลให้มีการโยกย้ายไปลงทุนในบริษัทที่ให้ผลตอบแทนที่สูงกว่า ดังนั้นผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับมูลค่าตลาด นอกจากแข่งขันในเรื่องผลตอบแทนแล้ว หากกิจการมีผู้บริหารที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ย่อมส่งผลให้มูลค่าตลาดลดน้อยลง ซึ่งพฤติกรรมไม่พึงประสงค์สามารถจัดการด้วยการกำกับดูแลกิจการและการรายงานข้อมูลที่สำคัญของบริษัท เมื่อผู้บริหารปรับเปลี่ยนพฤติกรรมก็ย่อมทำให้มูลค่าตลาดเพิ่มขึ้นและทำให้มูลค่าของบริษัทเพิ่มขึ้นในระยะยาว

2.5 ทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย

แนวคิดทฤษฎีที่มีความสำคัญและสามารถนำมาอธิบายผลกระทบขององค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท การรายงานทุนทางปัญญาและมูลค่าตลาด มีหลายทฤษฎี เช่น ทฤษฎีความชอบธรรม (Legitimacy Theory) ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory) ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) ทฤษฎีการส่งสัญญาณ (Signaling Theory) ทฤษฎีการพึ่งพิง (Dependency Theory) และทฤษฎีว่าด้วยฐานทรัพยากร (Resource-based View) ในการศึกษาครั้งนี้ได้นำ 2 ทฤษฎีมาใช้ในการอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปร คือ ทฤษฎีความชอบธรรม (Legitimacy Theory) และทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) ซึ่งทฤษฎีความชอบธรรม (Legitimacy Theory) ใช้ในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทกับการรายงานทุนทางปัญญา ส่วนทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทกับมูลค่าตลาดและความสัมพันธ์ระหว่างการรายงานทุนทางปัญญากับมูลค่าตลาด

ทฤษฎีความชอบธรรม (Legitimacy Theory)

ทฤษฎีความชอบธรรมมีสมมติฐานที่ว่า องค์กรจะดำเนินธุรกิจอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม อันนำไปสู่การสนับสนุนในการดำเนินธุรกิจ หรือยกเลิกให้การสนับสนุน การมีกฎหมายควบคุมการปฏิบัติที่ส่งผลกระทบต่อสังคม หากองค์กรไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมายก็อาจถูกคุกคามจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่ได้รับผลกระทบ ตลอดจนการวิพากษ์วิจารณ์ในเชิงลบจากสังคม ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอจะช่วยให้ผู้มีส่วนได้เสียได้ทราบข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง(ภัทรพงศ์ เจริญกิจจารุกร, 2556)

Guthrie et al. (2004) กล่าวว่า การดำเนินงานขององค์กรต้องได้รับการยอมรับจากสังคม เพื่อให้แน่ใจว่าถูกต้องตามกฎหมาย ดังนั้นบริษัทสมัครใจจะรายงานเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ถ้าเห็นว่ากิจกรรมนั้นได้รับความคาดหวังจากสังคม เพื่อพิสูจน์ให้สังคมเห็นว่าองค์กรเป็นพลเมืองที่ดี เพื่อจะเป็นหลักประกันว่าองค์กรจะอยู่รอดต่อไปในสังคม (Guthrie et al., 2004 อ้างถึงใน Nurunnabi, Hossain and Hossain, 2011)

ดังนั้นทฤษฎีความชอบธรรมจึงถูกนำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้เพื่อช่วยอธิบายขอบเขตและปริมาณการรายงานทุนทางปัญญา อีกทั้งการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทกับการรายงานทุนทางปัญญาในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยองค์กรจะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อสร้างความมั่นใจว่าบริษัทได้ปฏิบัติตามขอบเขตและบรรทัดฐานของสังคมและองค์กรสามารถดำเนินกิจการอยู่ในสังคมได้อย่างยั่งยืน

ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory)

ทฤษฎีตัวแทนได้ถูกอธิบายโดย Jensen and Meckling (1976) เป็นการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบุคคล 2 ฝ่าย คือ ตัวการ ซึ่งเป็นเจ้าของกิจการ ในขณะที่อีกฝ่ายคือ ตัวแทน ซึ่งเป็นผู้บริหารที่ได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าของกิจการหรือผู้ถือหุ้นให้เข้ามาบริหารจัดการกิจการเพื่อให้เกิดมูลค่าสูงสุด ตัวแทนมีบทบาทหน้าที่กำหนดกลยุทธ์และบริหารจัดการองค์กรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกิจการ トラบใดที่ผู้บริหารมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกับผู้ถือหุ้นในการบริหารจัดการกิจการก็จะทำให้มูลค่าของกิจการเพิ่มในระดับที่สูงขึ้นได้ แต่ถ้าหากผลประโยชน์และวัตถุประสงค์ของผู้ถือหุ้นกับผู้บริหารไม่สอดคล้องกันจะทำให้เกิดปัญหาการเป็นตัวแทนซึ่งส่งผลให้มูลค่าของกิจการลดลง โดยผู้บริหารจะสร้างผลประโยชน์สูงสุดให้กับตัวเอง โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของเจ้าของกิจการ (Jensen and Meckling, 1976 อ้างถึงใน อัญญา ชันชวิทย์, ศิลปพร ศรีจันทร์เพชร และเดือนเพ็ญ จันทร์ศิริศรี, 2552)

ปัญหาที่เกิดจากการแบ่งแยกระหว่างผู้บริหารและเจ้าของมีดังนี้

1. การขัดแย้งของผลประโยชน์ เป็นการเห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตนจนไปขัดแย้งต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายแล้วทำให้ประโยชน์ของกิจการเสียไป

2.ปัญหา Moral-Hazard คือ เป็นปัญหาที่เจ้าของกิจการหรือผู้ถือหุ้นไม่สามารถแน่ใจว่า คณะกรรมการที่เลือกเข้ามาแล้วนั้น ได้ใช้ความพยายามสูงสุดในการทำงานหรือไม่ หรือทำงานเต็ม ประสิทธิภาพหรือไม่

3.ปัญหา Adverse Selection คือ เป็นปัญหาที่ตัวการหรือเจ้าของกิจการไม่สามารถแน่ใจว่า คณะกรรมการที่เลือกเข้ามาแล้วนั้น จะมีความสามารถในการบริหารได้สอดคล้องกับผลตอบแทนที่ได้รับหรือไม่ (ศิลาพร ศรีจันเพชร, 2551)

การที่ตัวการได้ว่าจ้างตัวแทนเข้ามาดำเนินงานให้ตนโดยจ่ายค่าตอบแทน ตัวแทนจะต้อง รายงานผลการดำเนินงาน ฐานะการเงินของกิจการพร้อมมอบผลประโยชน์ให้ตัวการ (ศิลาพร ศรีจันเพชร, 2551) ซึ่งการที่บริษัทมีการกำกับดูแลกิจการและการรายงานข้อมูลทุนทางปัญญาด้วยความสมัครใจเพื่อทำให้ผู้ถือหุ้นรู้สึกมั่นใจและน่าเชื่อถือในผู้บริหารสามารถลดระดับความขัดแย้งได้โดยผ่านกลไกการกำกับดูแลให้มีการควบคุมติดตามการดำเนินงานให้มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ อันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการประกอบธุรกิจ (ภัทรพงศ์ เจริญกิจจารุกร, 2556) โดยการรายงานข้อมูลทุนทางปัญญาแสดงถึงความพยายามในการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่กิจการ

ดังนั้นทฤษฎีเกี่ยวกับตัวแทนจึงถูกนำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้เพื่อช่วยในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทกับมูลค่าตลาดและความสัมพันธ์ระหว่างการรายงานทุนทางปัญญากับมูลค่าตลาด โดยการกำกับดูแลกิจการและการรายงานทุนทางปัญญาเกิดขึ้นได้ต้องมีแรงผลักดันอันสำคัญจากผู้มีส่วนได้เสียเพื่อให้เห็นว่าการกำกับดูแลกิจการและการรายงานทุนทางปัญญามีผลต่อมูลค่าตลาดของกิจการอย่างไร

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จิรวรรณ ครูกระโทก (2548) ศึกษาปัจจัยภายในที่มีผลต่อการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปีระหว่างปี พ.ศ. 2544-2546 การวิเคราะห์ข้อมูลขั้นต้นโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและทดสอบความสัมพันธ์จากการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก ผลการศึกษาพบว่า การถือหุ้นของผู้บริหารและคณะกรรมการบริษัท การกระจุกตัวของการถือหุ้นมีความสัมพันธ์ทางลบกับการกำกับดูแลกิจการที่ดี สัดส่วนของกรรมการที่เป็นอิสระและ

กรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร และความเป็นอิสระของหน่วยงานตรวจสอบภายในมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการกำกับดูแลกิจการที่ดี ในขณะที่ความเป็นอิสระของประธานกรรมการ บทบาทของคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์กับการกำกับดูแลกิจการที่ดี

สุชธธา บุญภาวะกุล (2551) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การศึกษาครั้งนี้จัดเก็บข้อมูลจากรายงานประจำปี งบการเงิน แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547-2549 และงบการเงินประจำปี พ.ศ. 2550 จำนวนบริษัทที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น 280 บริษัทต่อปี การวิเคราะห์ผลทางสถิติใช้สมการถดถอยแบบพหุคูณในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับผลการดำเนินงานของบริษัท ผลการศึกษาพบว่าขนาดคณะกรรมการของบริษัทมีความสัมพันธ์ทางลบกับผลการดำเนินงาน สัดส่วนของคณะกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร สัดส่วนจำนวนหุ้นที่ถือโดยผู้ถือหุ้นรายใหญ่ 5 อันดับแรก สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริหารของบริษัท การควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกันไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงาน ข้อจำกัดในการศึกษา ข้อมูลที่ใช้ทดสอบสมมติฐานไม่เป็นไปตามเงื่อนไขของสมการถดถอยเชิงพหุคูณ คือ ค่าคาดเคลื่อนมีการแจกแจงไม่ปกติ ซึ่งได้ทำการเปลี่ยนแปลงรูปแบบข้อมูลของตัวแปรตามโดยการยกกำลังสองแล้วแต่ไม่สามารถทำให้ค่าคาดเคลื่อนมีการแจกแจงปกติได้

สุทนต์ ลือภิตินันท์ (2551) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีในมุมมองด้านบทบาทความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริษัทและมูลค่าเพิ่มของกิจการ: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ โดยใช้ข้อมูลทุกัญมิซึ่งรวบรวมได้จากงบการเงิน แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) เว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและเว็บไซต์ของธนาคารแห่งประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2547-2549 ประชากรทั้งหมด 48 บริษัท การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาและการทดสอบความสัมพันธ์ใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson) ผลการศึกษาพบว่าความเป็นอิสระของคณะกรรมการบริษัท จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการบริษัทและความเป็นอิสระในด้านการบริหารของประธานกรรมการบริษัท ไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าเพิ่มของกิจการ ข้อจำกัด การศึกษานี้ใช้กลุ่มตัวอย่างเฉพาะกลุ่มอุตสาหกรรมพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ เท่านั้น บริษัทจดทะเบียนได้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการในลักษณะภาพรวม โดยไม่ได้ชี้แจงผลการปฏิบัติโดยละเอียด และการคำนวณมูลค่าเพิ่มของกิจการยังไม่

สมบูรณ์เนื่องจากรายการปรับปรุงทางบัญชีเพื่อแปลงราคาบัญชีให้เป็นราคาทางเศรษฐศาสตร์มีความหลากหลายและซับซ้อน

นพรีรา ก้อนสมบัติ (2552) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนเงินลงทุนกับการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยรวบรวมข้อมูลจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรต่างๆ และการทดสอบความสัมพันธ์ใช้สมการถดถอยแบบพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่าขนาดของกรรมการ สัดส่วนผู้ถือหุ้น โดยผู้ถือหุ้นรายใหญ่ 5 อันดับแรก ขนาดของบริษัท และความเสี่ยงในการดำเนินงานมีความสัมพันธ์ทางลบกับต้นทุนเงินลงทุน ในขณะที่การถือหุ้นของนักลงทุนสถาบันมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อต้นทุนเงินลงทุน ดังนั้นบริษัทที่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดีมีความสัมพันธ์กับต้นทุนเงินลงทุน เนื่องจากระดับความสัมพันธ์ที่ศึกษาได้อยู่ในระดับที่ต่ำเพราะต้นทุนเงินลงทุนของบริษัทมีความสัมพันธ์กับปัจจัยอื่นอีกมากมายที่ไม่สามารถควบคุมได้ทั้งหมด ข้อจำกัดการศึกษาเกิดจากการใช้ข้อมูลจากหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฉบับวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2549, วันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2550 และวันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นข้อมูลสาธารณะที่สามารถทำการเก็บรวบรวมได้สะดวก แต่อาจเกิดความคลาดเคลื่อนเนื่องจากข้อมูลมีการเหลื่อมกับเวลาของข้อมูลทางด้านผลประกอบการเล็กน้อย การคำนวณต้นทุนเงินลงทุนจากหนี้สินเกิดค่าคลาดเคลื่อนจากต้นทุนเงินลงทุนจากหนี้สินในความเป็นจริงเนื่องจากบางบริษัทมีหนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ยในระหว่างปีสูงแต่ได้ชำระให้เจ้าหนี้ก่อนสิ้นสุทธรอบระยะเวลาบัญชีหรือบางบริษัทมีการใช้เงินทุนจากหนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ยในช่วงใกล้สิ้นสุทธรอบระยะเวลาบัญชี และข้อมูลที่ได้รับเป็นข้อมูลที่แท้จริงซึ่งข้อมูลดังกล่าวไม่สามารถแจกแจงรายละเอียดในเชิงลึกได้

วิลาวัลย์ โทนสูงเนิน (2553) ศึกษาคุณลักษณะของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลการกำกับดูแลกิจการ กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และงบการเงิน การวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐานได้ใช้วิธีการทางสถิติ เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความสัมพันธ์ใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ผลการศึกษาพบว่าตัวแปรสัดส่วนกรรมการอิสระและประเภทสำนักงานสอบบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคะแนนการเปิดเผยข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้มีข้อจำกัด คือ การวิจัยใช้ตัวอย่างบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ทั้งหมด ยกเว้นบริษัทที่เข้าจดทะเบียนระหว่างปีที่เป็นปีก่อนสำรวจและเป็นปีแรกที่ต้องเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนฉบับปี พ.ศ. 2549

จินตวิษณุ ภูวนิชย์ (2553) ศึกษาการกำกับดูแลกิจการและผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) รายงานประจำปี หนังสือนัดประชุมผู้ถือหุ้น รายงานการประชุมผู้ถือหุ้น เว็บไซต์ของบริษัท ข้อมูลเกี่ยวกับบริษัทที่เผยแพร่ผ่านทางตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ในปี พ.ศ. 2552 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ Descriptive Statistics และ Multiple Regression Analysis การศึกษาพบว่าสัดส่วนการถือครองหุ้นของกรรมการที่มาจากฝ่ายบริหารมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แต่ดัชนีการกำกับดูแลกิจการที่ดีไม่มีความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานทางการตลาด (Tobin 's Q) ยังพบข้อจำกัดว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสัดส่วนการถือครองหุ้นของกรรมการบริษัทและสัดส่วนการถือครองหุ้นของกรรมการที่มาจากฝ่ายบริหาร ไม่ได้พิจารณาการถือหุ้นทางอ้อมโดยผ่านบริษัทหรือบุคคลอื่นที่นอกเหนือจากภรรยาและบุตร ในส่วนของคะแนนการกำกับดูแลกิจการนั้น ไม่มีหน่วยงานใดหรือแม้แต่บริษัทใดเลยที่มีการเปิดเผยคะแนนการกำกับดูแลกิจการเป็นคะแนนดิบ แต่จะมีการเปิดเผยเป็นช่วงคะแนน

ปัทมา กัลยะกิติ (2553) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีด้านความรับผิดชอบของกรรมการบริษัทและอัตราผลตอบแทนเกินปกติของหุ้นสามัญ : กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET 50 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้มาจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิซึ่งได้รวบรวมจากงบการเงินและรายงานประจำปี ระหว่างปี พ.ศ. 2549–2551 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ ผลการศึกษาพบว่า ความเป็นอิสระของประธานคณะกรรมการ ความเป็นอิสระของประธานคณะกรรมการ ขนาดของคณะกรรมการ และคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทนผู้บริหารไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนของหุ้นสามัญเกินปกติ แต่จำนวนครั้งการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับอัตราผลตอบแทนของหุ้นสามัญเกินปกติ ข้อจำกัด การเก็บข้อมูลจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในกลุ่ม SET 50 ซึ่งบริษัทเหล่านี้มีระดับการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีอยู่ในระดับเดียวกันทำให้ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ไม่หลากหลาย และการวิเคราะห์ใช้ข้อมูลระยะเวลา 3 ปี อาจจะทำให้ไม่เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเท่าที่ควร

อัญญาพร จันทรประไพภัทร (2553) ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลทุนมนุษย์ในประเทศไทย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551-2553 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยซึ่งเลือกเฉพาะ 50 บริษัทแรกที่มีมูลค่าสูงสุด ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

โดยนับความถี่ของค่า ผลการศึกษาพบว่าบริษัทส่วนใหญ่ (ร้อยละ 98-100) ในประเทศไทยมีปริมาณการเปิดเผยข้อมูลอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีแนวโน้มลดลงทุกปี ในขณะที่ระดับการเปิดเผยข้อมูลทุนมนุษย์อยู่ในระดับสูงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี โดยกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและอุตสาหกรรมการเงินมีการเปิดเผยข้อมูลทุนมนุษย์มากที่สุดและมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทุกปี แม้จะมีการเปิดเผยข้อมูลทุนมนุษย์อยู่ในรายงานประจำปีของแต่ละบริษัท แต่การเปิดเผยข้อมูลเป็นข้อมูลเชิงบรรยายมากกว่าข้อมูลเชิงปริมาณซึ่งบริษัทได้ทำการเปิดเผยข้อมูลเพียงเพื่อตอบสนองต่อข้อกำหนดหรือหลักทรัพย์เท่านั้น

ณิชนันท์ จันทร์เขตต์ (2554) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100 ซึ่งใช้ข้อมูลทฤษฎีประกอบด้วย รายงานประจำปี งบการเงิน แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551-2553 จำนวน 80 บริษัทต่อปี โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณด้วยวิธีขั้นต้นในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า ขนาดของคณะกรรมการบริษัทและการควมรวมตำแหน่งผู้จัดการใหญ่กับประธานกรรมการในคนเดียวกันมีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลการดำเนินงานของกิจการ สัดส่วนจำนวนหุ้นที่ถือโดยผู้ถือหุ้นรายใหญ่ 5 อันดับแรกมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานของบริษัท สัดส่วนของกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารและสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริหารของบริษัทไม่พบความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของกิจการ ข้อจำกัดของงานวิจัย การเก็บข้อมูลตัวอย่างบริษัทที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET 100 ซึ่งบริษัทเหล่านี้มีระดับการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการอยู่ในระดับเดียวกันทำให้ข้อมูลในการวิเคราะห์ไม่มีความหลากหลาย การวิเคราะห์ใช้ระยะเวลาเพียง 3 ปีเท่านั้นซึ่งอาจทำให้ไม่เห็นแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน อุตสาหกรรมที่ต่างกันทำให้มีโครงสร้างของกิจการและผลการดำเนินงานที่แตกต่างกันอาจส่งผลให้ผลการศึกษาที่มีความคลาดเคลื่อนได้

ยุวดี เครือรัฐติกาล (2555) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ MAI ซึ่งใช้ข้อมูลทฤษฎีประกอบด้วย รายงานประจำปี งบการเงิน แบบแสดงข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552-2554 โดยใช้ Descriptive Statistics คำนวณค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการอธิบายการกำกับดูแลกิจการกับอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น และอายุของบริษัท ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้นของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ MAI ใช้การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว สถิติทดสอบ F

ทดสอบความแตกต่างของการกำกับดูแลกิจการของบริษัทและอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้นกับอายุของบริษัท ผลการศึกษาพบว่า การควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับประธานเจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดการไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น เนื่องจากประธานกรรมการบริษัทกับประธานเจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดการเป็นคนละคนกัน อาจมีการถ่วงดุลอำนาจ และมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ระหว่างกันจึงทำให้มีการดำเนินงานหรือตัดสินใจล่าช้า และค่าตอบแทนกรรมการมีความสัมพันธ์ทางบวกต่ออัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น การได้รับค่าตอบแทนที่น่าพอใจมาโดยตลอดหลายปีจึงทำให้ผู้บริหารมีแรงจูงใจในการบริหารจัดการบริษัทให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงส่งผลให้ชื่อเสียงบริษัทเป็นที่รู้จักของนักลงทุนและทำให้อัตราราคาต่อกำไรต่อหุ้นสูงมากขึ้นตามไปด้วย

ชนิดาภา ดีสุข (2557) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับผลการดำเนินงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เก็บรวบรวมข้อมูลจากบริษัทที่ได้รับผลการประเมินความเป็นเลิศในด้านการรายงานบรรษัทภิบาลต่อเนื่องมาอย่างต่อเนื่อง 3 ปีขึ้นไป จำนวน 12 บริษัทตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554-2556 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ Multiple Regression Analysis และ Ordinary Least Squares ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรการกำกับดูแลกิจการ ด้านกลไกการกำกับดูแลกิจการ อันประกอบไปด้วย ประสบการณ์ในการทำงานของประธานฝ่ายบริหาร เพศของประธานฝ่ายบริหาร ไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานซึ่งใช้มูลค่าตลาด (Tobin's Q) เป็นตัวชี้วัดผลการดำเนินงานของบริษัท ในขณะที่โครงสร้างของผู้ถือหุ้นสัดส่วนการถือหุ้นของประธานฝ่ายบริหาร มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับผลการดำเนินงานของบริษัทโดยใช้ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานทางด้านบัญชี (ROE) คณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์สูงต่อการกำกับดูแลกิจการที่ดี เนื่องจากคณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจในการกำหนดนโยบายการบริหาร การควบคุมดูแลการบริหารงานรวมทั้งรายงานงบการเงินของกิจการ โดยเฉพาะคณะกรรมการตรวจสอบซึ่งหากมีความเป็นอิสระมากก็จะเป็นปัจจัยที่อาจจะควบคุมการจัดการกำไรหรือทำให้คุณภาพรายได้ดีขึ้นส่งผลถึงผลการดำเนินงานที่ดี ในด้านโครงสร้างของผู้ถือหุ้นพบว่าสัดส่วนการถือหุ้นของกลุ่มครอบครัวและสถาบันมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับผลการดำเนินงานของกิจการ

Cerbioni and Parbonetti (2007) ศึกษาการสำรวจผลกระทบของการกำกับดูแลกิจการที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา: บริษัทเทคโนโลยีชีวภาพในยุโรปตั้งแต่ปี 2002-2004 ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ Descriptive Statistics and Multivariate Analysis ผลการศึกษาพบว่าโครงสร้างคณะกรรมการ ขนาดของคณะกรรมการและ

การรวบรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกันมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา ข้อจำกัดคือ การศึกษาครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างเฉพาะกลุ่มเทคโนโลยีชีวภาพในยุโรป

Li, Pike and Haniffa (2008) ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาและโครงสร้างการกำกับดูแลกิจการบริษัทในสหราชอาณาจักรได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี ซึ่งการหาระดับการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาใช้ Descriptive Statistics และการหาความสัมพันธ์นั้นใช้ Multiple Regression ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาและมีการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาในรายงานประจำปีโดยเฉลี่ย 26 % ของการเปิดเผยข้อมูลทั้งหมดในรายงานประจำปี การศึกษามีข้อจำกัดในหลายเรื่องดังนี้ คณะกรรมการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาพัฒนาขึ้นมาเองทำให้เปรียบเทียบกันได้ยาก การศึกษาเฉพาะในรายงานประจำปีควรพิจารณาจากสื่ออื่นๆด้วย มีปัจจัยอื่นๆที่ส่งผลกระทบต่อบริษัทในการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาแต่ยังไม่ได้ตรวจสอบและการศึกษายังไม่ได้รวมเรื่องวัฒนธรรมองค์กร

Abidin, Kamal and Jusoff (2009) ศึกษาการกำกับดูแลกิจการและโครงสร้างคณะกรรมการ ผลการดำเนินงานในประเทศมาเลเซีย ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มาเลเซียปี 2003 จำนวน 75 บริษัทการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ Pearson Correlation Analysis ผลการศึกษาพบว่า สัดส่วนกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารและขนาดคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงาน คณะกรรมการเป็นเจ้าของและการรวบรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกันไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงาน

Taliyang and Jusop (2011) ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาและโครงสร้างการกำกับดูแลกิจการในประเทศมาเลเซีย การเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศมาเลเซียปี 2009 จำนวน 150 บริษัท การวิจัยใช้วิธีการนับค่าในรายงานประจำปีและวิเคราะห์ขอบเขตการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาโดยใช้การวิเคราะห์แบบ Descriptive Analysis ส่วนการทดสอบความสัมพันธ์ใช้ Ordinary Least Squares Regression ผลการศึกษาพบว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศมาเลเซียมีการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาอยู่ในระดับสูง 72.6 % แต่ขอบเขตในการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาก่อนข้างต่ำ โดยเฉลี่ย 3.45 % และยังพบว่าจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาต่อองค์ประกอบคณะกรรมการ การรวบรวมตำแหน่ง

ประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกันและขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา ข้อจำกัดของงานวิจัยคือ การนับค่าของข้อมูลใช้คอมพิวเตอร์สแกนอาจจะมีการข้ามรายการและกลุ่มตัวอย่างมีขนาดเล็กเกินไป

Mehraliana, Rasekha, Akhavanc and Sadehd (2011) ศึกษาผลกระทบของประสิทธิภาพการใช้ทุนทางปัญญาในมูลค่าตลาด: การศึกษาเชิงประจักษ์จากบริษัทหลักทรัพย์ประเทศอิหร่าน เก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศอิหร่านปี 2004-2009 ในกลุ่มอุตสาหกรรมยาจำนวน 19 บริษัท โดยการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ Descriptive Statistics และ Multiple Liner Regression ผลการศึกษาพบว่าทุนทางปัญญา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าตลาดและมีความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญระหว่างทุนมนุษย์และมูลค่าตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศอิหร่านซึ่งแสดงถึงการขาดการฝึกอบรมพนักงานชี้ให้เห็นว่าการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจัยที่จำเป็นสำหรับพนักงานและผู้บริหาร

Anam, Fatima and Majdi (2011) ศึกษาผลกระทบการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาในรายงานประจำปีเกี่ยวกับมูลค่าตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มาเลเซีย ซึ่งรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปีในปี 2002 และปี 2006 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล Ordinary Least Squares Regression ผลการศึกษาพบว่าขอบเขตการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา มีผลกระทบต่อมูลค่าตลาดและมีผลกระทบต่อมูลค่าตามบัญชี กำไรสุทธิ ขนาดของบริษัทและ Leverage ข้อจำกัด การศึกษาใช้ข้อมูลตัวอย่างเพียง 2 ปีและใช้ตัวแปรควบคุมในการวิเคราะห์น้อย

Nurunnabi, Hossain and Hossain (2011) ศึกษารายงานทุนทางปัญญาในประเทศเอเชียใต้: ประเทศบังกลาเทศ การวิเคราะห์เนื้อหาในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ไม่ใช่สถาบันการเงินของประเทศบังกลาเทศปี 2008 และปี 2009 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล Ordinary Least Squares Regression ผลการศึกษาพบว่า ร้อยละ 54 ของบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลอยู่ในช่วงร้อยละ 5.8 ถึงร้อยละ 10.6 โดยบริษัทที่มีขนาดใหญ่มีการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา มากกว่าคุณลักษณะขององค์กร (อายุของบริษัท, การทำกำไร, Leverage, ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง, คณะกรรมการตรวจสอบ, เจ้าของไม่ใช่สมาชิกในครอบครัว, มูลค่าตลาด) และอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา มากที่สุด 13 อุตสาหกรรมที่ทำการวิจัย ข้อจำกัด การวัดค่าข้อมูลทุนทางปัญญานั้นขึ้นอยู่กับดัชนีถ่วงน้ำหนักทำให้ข้อมูลบางอย่างวัดได้ยากและการศึกษาใช้ข้อมูลปี 2008 และปี 2009 ทำให้ไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงของข้อมูล

Abdullaha and Sofiana (2012) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางปัญญาและผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มาเลเซีย การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม โดยเลือกผู้ตรวจสอบภายในเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ตัวอย่างที่เลือกในการศึกษาเพื่อเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมด 339 ชุด มีการตอบกลับ 146 ชุดและมีแบบสอบถามที่เสียหายจึงเหลือเพียง 144 ชุด ใช้วิเคราะห์ความถี่และ Pearson Correlation ผลการศึกษาพบว่าทุนทางปัญญามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงาน ทุนสัมพันธ์มีอิทธิพลมากที่สุดตามด้วยทุนทางจิตวิญญาณ ทุนโครงสร้างและทุนมนุษย์ จากการศึกษาพิสูจน์ให้เห็นว่าทุนทางจิตวิญญาณเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของทุนทางปัญญา ข้อจำกัด การศึกษาไม่ได้เปรียบเทียบระหว่างบริษัทที่มีทุนทางปัญญาสูงและบริษัทที่มีทุนทางปัญญาดำ

Haji and Ghazali (2013) ศึกษาการตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาและคุณลักษณะการกำกับดูแลกิจการ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปีของบริษัทชั้นนำที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มาเลเซียปี 2008-2010 ซึ่งดูจากมูลค่าตลาดของบริษัท การเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาใช้การวิเคราะห์ข้อมูล Descriptive Statistics และความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาและคุณลักษณะการกำกับดูแลกิจการใช้การวิเคราะห์ข้อมูล Panel Regression ผลการศึกษาพบว่ามิชอบเขตการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาค่อนข้างสูง (ค่าเฉลี่ยร้อยละ 44.25) เมื่อเปรียบเทียบกับคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา (ร้อยละ 21.16) ยังพบอีกว่าคุณลักษณะการกำกับดูแลกิจการ คือ ขนาดของคณะกรรมการ สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระที่ไม่เป็นผู้บริหาร จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับขอบเขตและคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา ตำแหน่งประธานมีความสัมพันธ์เชิงลบกับขอบเขตและคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา สมาชิกครอบครัวเป็นคณะกรรมการและสถาบันเป็นเจ้าของไม่มีความสัมพันธ์กับขอบเขตและคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา ข้อจำกัด การศึกษาบริษัทขนาดใหญ่เพียง 51 บริษัทในมาเลเซียซึ่งควรศึกษาบริษัทขนาดใหญ่และขนาดเล็กให้ครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างมากขึ้น

Gan, Saleh, Abessi and Huang (2013) ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาในบริบทของการกำกับดูแลกิจการ ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปีบริษัทมาเลเซีย จำนวน 100 บริษัทระหว่างปี 2006-2008 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ Multiple Regression และ Descriptive Statistics ผลการศึกษาพบว่า ขนาดคณะกรรมการ องค์ประกอบคณะกรรมการ ความเป็นผู้นำของคณะกรรมการและความหลากหลายของคณะกรรมการไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา ขนาดคณะกรรมการตรวจสอบ ความเชี่ยวชาญด้านการเงินของคณะกรรมการตรวจสอบ

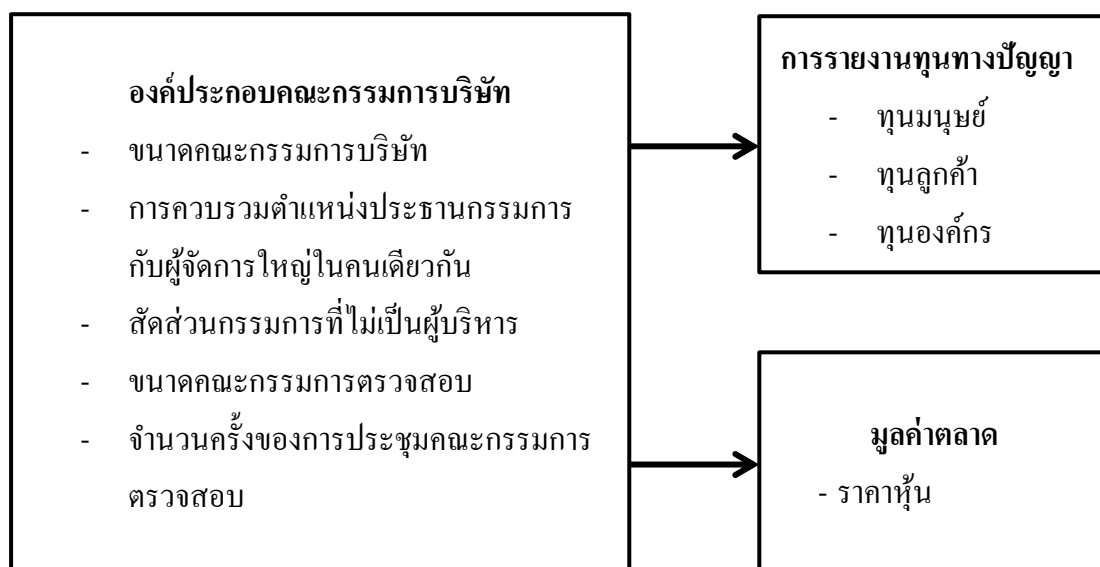
โครงสร้างการถือหุ้นโดยรัฐบาลเป็นเจ้าของและโครงสร้างการถือหุ้นโดยเจ้าของแบบกระจายมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา โครงสร้างการถือหุ้นโดยครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา ข้อจำกัด การศึกษาเฉพาะบริษัทขนาดใหญ่ในประเทศมาเลเซียและเป็นการศึกษาจากรายงานประจำปีเท่านั้น

Li and Mangena (2014) ศึกษาแรงกดดันในตลาดทุนและรูปแบบการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาในบริษัทที่มีทุนทางปัญญาสูง เก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปีของบริษัทในสหราชอาณาจักรปี 2005 ซึ่งเลือกอุตสาหกรรมที่มีทุนทางปัญญาสูง รูปแบบการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาใช้การวิเคราะห์ข้อมูล Descriptive Statistics และความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาและปัจจัยทางตลาดใช้การวิเคราะห์ข้อมูล Multiple Regression ผลการศึกษาพบว่าการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาส่วนใหญ่เป็นข้อความ แต่มีการเปิดเผยรูปแบบตัวเลข กราฟ และรูปภาพต่ำกว่าข้อความ ปัจจัยทางตลาดแสดงให้เห็นว่า อัตราตลาดต่อมูลค่าตามบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาในรูปแบบข้อความและตัวเลข ความผันผวนของราคาหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาในรูปแบบกราฟ รูปภาพและ Multiple Listing (ML) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาในรูปแบบข้อความ ผลกระทบการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาในตลาดทุนนั้นแตกต่างกันที่รูปแบบการนำเสนอ ข้อจำกัด การศึกษาใช้ข้อมูลจากรายงานประจำปีหนึ่งปีเท่านั้นและมุ่งเน้นภาคอุตสาหกรรมที่มีข้อมูลทุนทางปัญญาสูง

Abhayawansa and Azim (2014) ศึกษารายงานขององค์กรเกี่ยวกับทุนทางปัญญา : อุตสาหกรรมยาในประเทศบังคลาเทศ เก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศบังคลาเทศปี 2006 ซึ่งเลือกบริษัทที่อยู่ในอุตสาหกรรมยาจำนวน 16 บริษัท การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ Multiple Regression ผลการศึกษาพบว่า มีการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกับการเปิดเผยหมวดย่อยของทุนทางปัญญาบริษัทในอุตสาหกรรมยาเมื่อเทียบกับบริษัทอื่นในประเทศบังคลาเทศ บ่งชี้ว่าบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมยาตระหนักถึงความสำคัญของทุนทางปัญญาว่าสามารถช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มและองค์กรมีความมุ่งมั่นเพื่อสื่อสารทุนทางปัญญาต่อสาธารณะ จากมุมมองตลาดทุนมองว่าความโปร่งใสของข้อมูลทุนทางปัญญาจะเป็นประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ข้อจำกัด แนวปฏิบัติโดยรวมของการเปิดเผยทุนทางปัญญาบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมยาประเทศบังคลาเทศปี 2006 มีการเปลี่ยนแปลงส่งผลกระทบต่อทุนทางปัญญาอย่างรุนแรงและการใช้ทุนทางปัญญาของบริษัท กลุ่มตัวอย่างถูกจำกัดเนื่องจากกรมมุ่งเน้นเพียงหนึ่งอุตสาหกรรม

2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่องผลกระทบขององค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท การรายงานทุนทางปัญญา และมูลค่าตลาดกรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นการศึกษาขอบเขตและปริมาณการรายงานทุนทางปัญญา การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท การรายงานทุนทางปัญญาและมูลค่าตลาดในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2555-2557 โดยสามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพประกอบที่ 2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องผลกระทบขององค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท การรายงานทุนทางปัญญาและมูลค่าตลาดของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2555-2557 ซึ่งศึกษาข้อมูลทุติยภูมิจากรายงานประจำปี โดยมีการดำเนินงานวิจัยดังนี้

- 3.1 สมมติฐานการวิจัย
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 สมมติฐานการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบขององค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท การรายงานทุนทางปัญญาและมูลค่าตลาดทำให้สามารถตั้งสมมติฐานการศึกษาได้ดังนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทกับการรายงานทุนทางปัญญา

จากงานวิจัยในอดีตพบว่าขนาดคณะกรรมการบริษัทขนาดใหญ่ส่งผลให้คณะกรรมการมีความเชี่ยวชาญและมีความหลากหลายในการตัดสินใจเพิ่มขึ้น (Lipton and Lorsh, 1992 อ้างถึงใน Haji and Ghazali, 2013) ยังสามารถตรวจสอบกิจกรรมขององค์กรได้เพิ่มขึ้น (Abeysekera, 2010 อ้างถึงใน Haji and Ghazali, 2013) และส่งผลให้มีการเปิดเผยข้อมูลที่มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น จากงานวิจัย Haji and Ghazali (2013) พบว่าขนาดของคณะกรรมการบริษัทที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับขอบเขตและคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา แต่ในงานวิจัยของ Gan, Saleh, Abessi and Huang (2013) ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดคณะกรรมการบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา ดังนั้นการศึกษาดังสมมติฐานว่า

H₁: ขนาดของคณะกรรมการบริษัทที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรายงานทุนทางปัญญา

การรวบรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกันทำให้มีอำนาจในการควบคุมมากขึ้น แสดงให้เห็นว่าประธานกรรมการลดความสามารถของคณะกรรมการที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพและควบคุมผู้บริหารระดับสูงได้ ซึ่งอาจส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจและความโปร่งใสอยู่ในระดับต่ำ (Boyd 1994, 1996 อ้างถึงใน Cerbioni and Parbonetti, 2007) ซึ่ง Cerbioni and Parbonetti (2007) พบว่าการรวบรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกันมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา แต่ในการศึกษาของ Taliyang and Jusop (2011) ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการรวบรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกันกับระดับการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา ดังนั้นการศึกษาดังสมมติฐานว่า

H₂: การรวบรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกันมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการรายงานทุนทางปัญญา

จากงานวิจัยในอดีตพบว่ามุมมองการเปิดเผยข้อมูลกรรมการจะสร้างแรงกดดันต่อบริษัทที่จะมีส่วนร่วมในการเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติม (Haniffa and Cooke, 2005 อ้างถึงใน Haji and Ghazali, 2013) โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ของกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารในคณะกรรมการจะส่งเสริมให้มีการเปิดเผยข้อมูลตามบรรทัดฐานที่กำหนดไว้มากขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงข้อมูลทุนทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้เสีย (Li et al., 2008 อ้างถึงใน Haji and Ghazali, 2013) เช่นเดียวกับงานวิจัย Haji and Ghazali (2013) พบว่าสัดส่วนของคณะกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับขอบเขตและคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา ดังนั้นการศึกษาดังสมมติฐานว่า

H₃: สัดส่วนของคณะกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรายงานทุนทางปัญญา

ด้านขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ Gan, Saleh, Abessi and Huang (2013) พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา เนื่องจากคณะกรรมการตรวจสอบสามารถสร้างความกดดันให้บริษัทเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจมากขึ้น แต่ในการศึกษาของ Taliyang and Jusop (2011) ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบกับระดับการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา ดังนั้นการศึกษาดังสมมติฐานว่า

H₄: ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรายงานทุนทางปัญญา

คณะกรรมการตรวจสอบและผู้สอบบัญชีควรมีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทั้งสองฝ่าย การประชุมที่เพียงพอจะช่วยในการพิจารณาประเด็นสำคัญของคณะกรรมการตรวจสอบก่อให้เกิดการตรวจสอบการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการตรวจสอบเป็นปัจจัยสำคัญในการตรวจสอบการบริหารจัดการ โดยเฉพาะเพื่อลดความไม่เพียงพอในการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา จากงานวิจัย Taliyang and Jusop (2011) ได้ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาและโครงสร้างการกำกับดูแลกิจการในประเทศมาเลเซีย พบว่าจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยทุนทางปัญญา ดังนั้นการศึกษาตั้งสมมติฐานว่า

H₅: จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรายงานทุนทางปัญญา

ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทกับมูลค่าตลาด

ด้านขนาดของคณะกรรมการบริษัท สุขลธา บุพการะกุล (2551) พบว่าขนาดของคณะกรรมการบริษัทที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลการดำเนินงาน แสดงว่าบริษัทที่มีขนาดคณะกรรมการบริษัทที่ใหญ่จะทำให้ผลการดำเนินงานแย่ เช่นเดียวกันกับ ฉินันท์ จันท์เขตต์ (2554) ซึ่งอาจเป็นเพราะคณะกรรมการขนาดใหญ่มีความคิดเห็นที่หลากหลายทำให้ต้องใช้เวลานานมากในการตัดสินใจซึ่งหากเป็นเรื่องเร่งด่วนอาจตัดสินใจได้ไม่ทันท่วงทีทำให้เกิดผลเสียหายต่อบริษัท การหาข้อยุติร่วมกันของคณะกรรมการขนาดใหญ่ทำได้ยากกว่าคณะกรรมการขนาดเล็กและข้อยุติคณะกรรมการขนาดใหญ่ไม่สามารถเพิ่มมูลค่าสูงสุดให้กับบริษัทได้ อาจเป็นไปได้ว่าคณะกรรมการขนาดใหญ่มีความสัมพันธ์แบบครอบครัวยุติสูงทำให้การตัดสินใจในเรื่องต่างๆของบริษัทไม่สามารถลดความขัดแย้งระหว่างตัวการและตัวแทนได้ การศึกษาของ Abidin, Kamal and Jusoff (2009) พบว่าขนาดของคณะกรรมการบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงาน แสดงว่าขนาดของคณะกรรมการบริษัทที่มีขนาดใหญ่ทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและไม่มีปัญหาในการสื่อสารและการประสานงานระหว่างสมาชิกในคณะกรรมการ แต่ในงานวิจัยของ ปัทมา กัลยะกิติ (2553) ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดคณะกรรมการบริษัทกับอัตราผลตอบแทนของหุ้นสามัญ ดังนั้นการศึกษาตั้งสมมติฐานว่า

H₆: ขนาดของคณะกรรมการบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงลบกับมูลค่าตลาด

การควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกัน ฉินันท์ จันท์เขตต์ (2554) พบว่าการควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกันมีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลการดำเนินงาน บริษัทที่มีการควมรวมตำแหน่งระหว่างประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกันส่งผลให้ผลการดำเนินงานของกิจการแย่ง โดยเกิดจากการแบ่งแยกความเป็นเจ้าของออกจากผู้บริหารทำให้เกิดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างตัวการและตัวแทนจึงก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างตัวการและตัวแทนขึ้น แต่งานวิจัยของยูวดี เครือรัฐติกาล (2555) ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกันกับอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น เนื่องจากประธานกรรมบริษัทกับผู้จัดการใหญ่เป็นคนละคนกัน อาจมีการถ่วงดุลอำนาจ และมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ระหว่างกัน จึงทำให้มีการดำเนินงานหรือตัดสินใจล่าช้า อย่างไรก็ตามตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้กำหนดให้ประธานกรรมการบริษัทและผู้จัดการใหญ่เป็นคนละคนกันเพื่อถ่วงดุลอำนาจกัน ซึ่งจะส่งผลดีต่อการดำเนินงาน เช่นเดียวกับ สุขลธา บุปการะกุล (2551) และ Abidin, Kamal and Jusoff (2009) ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกันกับผลการดำเนินงาน ดังนั้นตั้งสมมติฐานว่า

H₇: การควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกันมีความสัมพันธ์เชิงลบกับมูลค่าตลาด

ด้านสัดส่วนของคณะกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร Abidin, Kamal and Jusoff (2009) พบว่าสัดส่วนของคณะกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงาน เนื่องจากกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารมีลักษณะหลากหลายและมีความเชี่ยวชาญช่วยให้กระบวนการตัดสินใจของคณะกรรมการและผลการดำเนินงานบริษัทมีประสิทธิภาพ ส่วนงานวิจัยของ สุขลธา บุปการะกุล (2551) และฉินันท์ จันท์เขตต์ (2554) ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนของคณะกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารกับผลการดำเนินงาน ดังนั้นการศึกษาคั้งนี้ตั้งสมมติฐานว่า

H₈: สัดส่วนของคณะกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าตลาด

ชนิดาภา ดิสุข (2557) ได้ทำการศึกษาคั้งนี้ตั้งสมมติฐานว่าความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่าขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงาน คณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์สูงต่อการกำกับดูแลกิจการที่ดี เนื่องจากคณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจในการกำหนดนโยบายการบริหาร การควบคุมดูแลการบริหารงานรวมทั้งรายงานงบการเงินของกิจการ

โดยเฉพาะคณะกรรมการตรวจสอบซึ่งหากมีความเป็นอิสระมากก็จะเป็นปัจจัยที่อาจจะควบคุมการจัดการกำไรหรือทำให้คุณภาพรายได้ดีขึ้นส่งผลถึงผลการดำเนินงานที่ดี ดังนั้นจึงตั้งสมมติฐานว่า

H_0 : ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าตลาด

ปัทมา กัลยะกิติ (2553) พบว่าจำนวนการประชุมที่มากครั้งของคณะกรรมการตรวจสอบนั้นแสดงถึงความยึดเหนี่ยวข้อสรุปไม่ได้ในการประชุมหรือเพราะปัญหาที่อาจเกิดขึ้นมากจึงทำให้ต้องมีการประชุมจำนวนมาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานและทำให้อัตราผลตอบแทนเกินปกติของหุ้นสามัญลดลง ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้ตั้งสมมติฐานว่า

H_{10} : จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับมูลค่าตลาด

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรสำหรับการศึกษานี้ คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 503 บริษัท (ข้อมูลจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2558) แบ่งออกเป็น 7 กลุ่มอุตสาหกรรม ประกอบด้วย กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี ยกเว้นกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินเนื่องจากต้องปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับโดยเฉพาะจำนวน 58 บริษัท บริษัทจดทะเบียนที่อยู่ระหว่างฟื้นฟูการดำเนินงาน 13 บริษัท และบริษัทกลุ่มเอ็ม เอ ไอ จำนวน 110 บริษัท โดยศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2555-2557 เนื่องจากได้มีการปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 24 เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันจึงทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในการเปิดเผยข้อมูล ซึ่งได้ประชากรในแต่ละอุตสาหกรรม ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 สรุปจำนวนบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

ประเภท	กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวนบริษัท	ร้อยละ (%)
1	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	50	9.94
2	สินค้าอุปโภคบริโภค	40	7.96
3	สินค้าอุตสาหกรรม	86	17.10
4	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	149	29.62
5	ทรัพยากร	38	7.55
6	บริการ	99	19.68
7	เทคโนโลยี	41	8.15
รวมทั้งสิ้น		503	100

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมด คำนวณหากลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม โดยใช้ประชากรทั้งหมด 503 บริษัท คำนวณตามสูตรของ Yamane (1973) ซึ่งกำหนดความเชื่อมั่นที่ 95 % และความผิดพลาดไม่เกิน 5 % ดังนี้

สูตรของ Taro Yamane (1973)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

N = ขนาดประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

แทนค่าประชากรในสูตร

$$n = \frac{503}{1 + 503(0.05)^2}$$

$$= 223$$

การคำนวณใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 223 บริษัท ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษารุ่นนี้เท่ากับ 223 บริษัท จากนั้นนำกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ 223 บริษัทมาสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) โดยแจกแจงแบ่งสัดส่วนตามประชากรทั้งหมด 503 บริษัท ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 223 บริษัทคิดเป็นร้อยละ 45 ของทั้ง 7 กลุ่มอุตสาหกรรม

ขั้นตอนที่ 2 เมื่อแบ่งประชากรตามสัดส่วนทั้ง 7 อุตสาหกรรม จากนั้นสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างที่ทุกๆหน่วยของประชากรมีโอกาสรับเลือกเท่าๆกัน โดยการจับฉลาก (Lottery Method) เพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 สรุปจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

ประเภท	กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวนบริษัท	ร้อยละ (%)
1	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	22	9.87
2	สินค้าอุปโภคบริโภค	18	8.07
3	สินค้าอุตสาหกรรม	38	17.04
4	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	66	29.60
5	ทรัพยากร	17	7.62
6	บริการ	44	19.73
7	เทคโนโลยี	18	8.07
	รวมทั้งสิ้น	223	100

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษารุ่นนี้ได้รวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและ SETSMART ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2557 เนื่องจากรายงานประจำปีและ SETSMART มีข้อมูลที่ค่อนข้างมีความละเอียด ความครบถ้วน น่าเชื่อถือ และมีความสะดวกในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งข้อมูลที่เก็บรวบรวมออกเป็น 3 ส่วน คือ

1) **องค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท:** ผู้วิจัยคาดว่าองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทจะมีความสัมพันธ์กับการรายงานทุนทางปัญญาและมูลค่าตลาด ซึ่งจะทำการศึกษาองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทครั้งนี้ 5 ตัวแปร การวิเคราะห์โดยใช้ตัวแปรต่างๆและตัวแบบในการวัดค่า ดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 สรุปวิธีการวัดมูลค่าตัวแปร

ตัวแปร	วิธีวัดมูลค่า
1. ขนาดของคณะกรรมการบริษัท	จำนวนของคณะกรรมการบริษัททั้งหมด
2. การควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกัน	ใช้ตัวแปรเทียม (0,1) ในการแทนค่าการควมรวมตำแหน่ง คือ กลุ่มที่มีการควมรวมตำแหน่งของประธานกรรมการและผู้จัดการใหญ่=1และไม่ใช้=0
3. สัดส่วนของคณะกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร	ร้อยละของคณะกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร
4. ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ	จำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบทั้งหมด
5. จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ	จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ

2) **การรายงานทุนทางปัญญา :** ผู้วิจัยต้องการทราบขอบเขตและปริมาณการรายงานทุนทางปัญญาและความสัมพันธ์กับองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทและมูลค่าตลาด โดยใช้วิธีนับจำนวนค่าการรายงานทุนทางปัญญาจากรายงานประจำปี ซึ่งให้คะแนนตามจำนวนค่าในแต่ละรายการที่กำหนด วิธีการนับจำนวนค่าถือว่าเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ได้รับการยอมรับจากงานวิจัยในอดีตนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวัดปริมาณการรายงานทุนทางปัญญา (Taliyang, 2011; Li, Pike and Haniffa, 2008)

3) **มูลค่าตลาด :** ผู้วิจัยคาดว่ามูลค่าตลาดมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทและการรายงานทุนทางปัญญา โดยการวัดค่าของมูลค่าตลาดผู้วิจัยใช้ราคาหุ้น ณ สิ้นปี ซึ่งมีการเปิดเผยข้อมูลราคาหุ้นใน SETSMART

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบเก็บข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของบริษัทที่จำเป็นเพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล หัวข้อการกำกับดูแลกิจการในด้านองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทประกอบด้วย ขนาดของคณะกรรมการ

บริษัท การควรวรรณตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกัน สัดส่วนของคณะกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ จำนวนครั้งของการประชุม คณะกรรมการตรวจสอบและมูลค่าตลาดซึ่งวัดจากราคาหุ้น ณ สิ้นปี โดยการเก็บรวบรวมจากรายงานประจำปีและSETSMART ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2557 แบบเก็บข้อมูลดังกล่าวได้ทำการประยุกต์จากงานวิจัยในอดีตของ อลิษา สุกศรี (2557) และลัทธวรรณ ประทุมศรี (2557)

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์เนื้อหาในการรายงานทุนทางปัญญาโดยการนับจำนวนคำเพื่อให้ทราบปริมาณการรายงานทุนทางปัญญา ประกอบด้วย ทุนมนุษย์ ทุนลูกค้า ทุนองค์กร ซึ่งจากการศึกษาผลงานวิจัยที่ผ่านมาของ อลิษา สุกศรี (2557) อัญญาพร จันทร์ประไพภัทร (2553) Li, Pike and Haniffa (2008) Nurunnabi, Hossain and Hossain (2011) Haji and Ghazali (2013) Gan, Saleh, Abessi and Huang (2013) ได้สร้างหัวข้อในการประเมินเพื่ออธิบายเกี่ยวกับทุนทางปัญญา ดังนั้นผู้วิจัยได้ประยุกต์แบบเก็บข้อมูลจากงานวิจัยในอดีต

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบเก็บข้อมูล ในการอธิบายขอบเขตและปริมาณการรายงานทุนทางปัญญา ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยอาศัยค่าสถิติในรูปแบบ ค่าเฉลี่ย อัตราส่วน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละและความถี่ ส่วนการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท การรายงานทุนทางปัญญาและมูลค่าตลาดของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยมีสมการในการทดสอบความสัมพันธ์ของการวิจัยดังนี้

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทกับการรายงานทุนทางปัญญา

$$ICR_{i,t} = \alpha + \beta_1 BSIZE + \beta_2 DUAL + \beta_3 NONED + \beta_4 AUDITSIZE + \beta_5 MAUDIT + \varepsilon$$

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรายงานทุนทางปัญญากับมูลค่าตลาด

$$MVAL_{i,t} = \alpha + \beta_1 ICR + \varepsilon$$

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทกับมูลค่าตลาด

$$MVAL_{i,t} = \alpha + \beta_1 BSIZE + \beta_2 DUAL + \beta_3 NONED + \beta_4 AUDITSIZE + \beta_5 MAUDIT + \varepsilon$$

โดย

$ICR_{i,t}$	=	การรายงานทุนทางปัญญา i ปีที่ t
$MVAL_{i,t}$	=	มูลค่าตลาด i ปีที่ t
β	=	ความชันของเส้นกราฟ
BSIZE	=	ขนาดของคณะกรรมการบริษัท i ปีที่ t
DUAL	=	การรวบรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกัน i ปีที่ t
NONED	=	สัดส่วนของคณะกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร i ปีที่ t
AUDITSIZE	=	ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ i ปีที่ t
MAUDIT	=	จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ i ปีที่ t
ε	=	ค่าความผิดพลาด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง ผลกระทบขององค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท การรายงานทุนทางปัญญาและมูลค่าตลาด กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาขอบเขตและปริมาณการรายงานทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท การรายงานทุนทางปัญญาและมูลค่าตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี พ.ศ. 2555-2557 จำนวน 223 บริษัท โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ในการวิเคราะห์ขอบเขตและปริมาณการรายงานทุนทางปัญญา และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท การรายงานทุนทางปัญญา และมูลค่าตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำเสนอตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้

1. ขอบเขตและปริมาณการรายงานทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท การรายงานทุนทางปัญญาและมูลค่าตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

4.1. ผลวิเคราะห์ขอบเขตและปริมาณการรายงานทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี พ.ศ. 2555-2557 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งหมด 223 บริษัท ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายขอบเขตและปริมาณการรายงานทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรายงานทุนทางปัญญา

การรายงาน ทุนทาง ปัญญา	ปริมาณการรายงานทุนทางปัญญา							
	พ.ศ. 2555		พ.ศ. 2556		พ.ศ. 2557		ค่าเฉลี่ยการรายงาน	
	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน
1.ทุนมนุษย์	327.09	392.169	459.93	494.645	494.35	485.448	427.1212	408.19715
2.ทุนลูกค้า	190.32	403.487	213.65	386.620	242.13	416.184	215.3676	383.44380
3.ทุนองค์กร	166.84	279.814	187.01	258.755	193.96	228.718	182.6070	216.90673
รวม	684.25	688.051	860.60	824.202	930.43	722.556	825.0954	701.46267

จากตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรายงานทุนทางปัญญา โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย ทุนมนุษย์ ทุนลูกค้า ทุนองค์กร ดังนี้

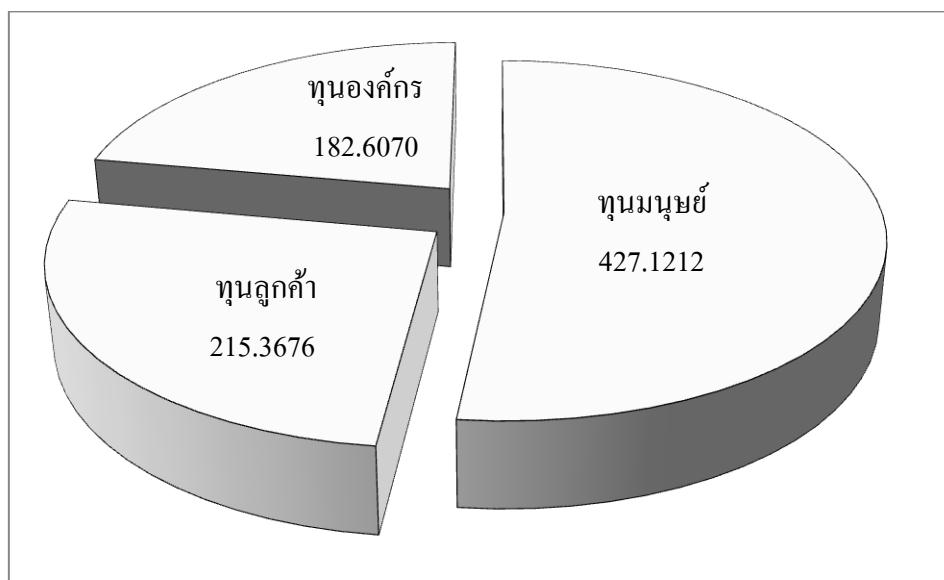
ทุนมนุษย์ เป็นการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากรขององค์กร เช่น จำนวนพนักงาน คุณสมบัติพนักงาน นโยบายต่างๆเกี่ยวกับพนักงาน เป็นต้น พบว่า ในปี พ.ศ. 2555 มีจำนวนค่าเฉลี่ย 327.09 ค่า ปี พ.ศ. 2556 มีจำนวนค่าเฉลี่ย 459.93 ค่า และปี พ.ศ. 2557 มีจำนวนค่าเฉลี่ย 494.35 ค่า

ทุนลูกค้า เป็นการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าแสดงถึงการสร้างและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า พบว่า ในปี พ.ศ. 2555 มีจำนวนค่าเฉลี่ย 190.32 ค่า ปี พ.ศ. 2556 มีจำนวนค่าเฉลี่ย 213.65 ค่า และปี พ.ศ. 2557 มีจำนวนค่าเฉลี่ย 242.13 ค่า

ทุนองค์กร เป็นการรายงานเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานภายในองค์กร เช่น โครงสร้างองค์กร ระบบการทำงาน เป็นต้น พบว่า ในปี พ.ศ. 2555 มีจำนวนค่าเฉลี่ย 166.84 ค่า ปี พ.ศ. 2556 มีจำนวนค่าเฉลี่ย 187.01 ค่า และปี พ.ศ. 2557 มีจำนวนค่าเฉลี่ย 193.96 ค่า

การศึกษาการรายงานทุนทางปัญญาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555-2557 พบว่าปริมาณการรายงานทุนมนุษย์มีจำนวนค่าเฉลี่ยมากที่สุด 427.1212 ค่า รองลงมาคือ ปริมาณการรายงานทุนลูกค้ามีจำนวนค่าเฉลี่ย 215.3676 ค่า และปริมาณการรายงานทุนองค์กรมีจำนวนค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 182.6070 ค่า จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้ความสำคัญกับการรายงานทุนมนุษย์เป็นลำดับแรก อีกทั้งพบว่าปริมาณการรายงานทุนทางปัญญา

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555-2557 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในทุกๆปี เนื่องจากปัจจุบันบริษัทให้ความสำคัญกับข้อมูลที่ไม่เป็นตัวเงินมากขึ้น เพื่อแสดงถึงศักยภาพในการแข่งขันจึงส่งผลให้บริษัทมีการรายงานทุนทางปัญญาเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลในรูปแบบแผนภูมิวงกลม ซึ่งแสดงสัดส่วนการรายงานทุนทางปัญญา ดังภาพประกอบที่ 4.1

ภาพประกอบที่ 4.1 แผนภูมิวงกลมแสดงปริมาณการรายงานทุนทางปัญญา

การศึกษาปริมาณการรายงานทุนทางปัญญาของแต่ละบริษัท จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สามารถสรุปปริมาณการรายงานทุนทางปัญญาด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสำหรับแต่ละประเภทอุตสาหกรรม ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรายงานทุนทางปัญญาจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม

อุตสาหกรรม	ปริมาณการรายงานทุนทางปัญญา																			
	ทุนมนุษย์						ทุนลูกค้า						ทุนองค์กร						ค่าเฉลี่ยการรายงาน	
	พ.ศ. 2555		พ.ศ. 2556		พ.ศ. 2557		พ.ศ. 2555		พ.ศ. 2556		พ.ศ. 2557		พ.ศ. 2555		พ.ศ. 2556		พ.ศ. 2557			
	ค่าเฉลี่ย	ส่วน	ค่าเฉลี่ย	ส่วน	ค่าเฉลี่ย	ส่วน	ค่าเฉลี่ย	ส่วน	ค่าเฉลี่ย	ส่วน	ค่าเฉลี่ย	ส่วน	ค่าเฉลี่ย	ส่วน	ค่าเฉลี่ย	ส่วน	ค่าเฉลี่ย	ส่วน	ค่าเฉลี่ย	ส่วน
เบี่ยงเบน		เบี่ยงเบน		เบี่ยงเบน		เบี่ยงเบน		เบี่ยงเบน		เบี่ยงเบน		เบี่ยงเบน		เบี่ยงเบน		เบี่ยงเบน		เบี่ยงเบน		
มาตรฐาน		มาตรฐาน		มาตรฐาน		มาตรฐาน		มาตรฐาน		มาตรฐาน		มาตรฐาน		มาตรฐาน		มาตรฐาน		มาตรฐาน		
เกษตรและอุตสาหกรรม																				
อาหาร	186.59	274.760	220.18	260.732	286.86	351.815	84.95	122.660	91.82	120.850	102.82	124.210	46.45	48.217	77.50	82.498	94.41	88.736	397.1968	350.02552
สินค้าอุปโภคบริโภค																				
บริโภค	273.56	251.002	299.06	193.108	357.22	278.619	72.17	102.085	80.28	100.392	122.44	123.343	197.67	146.513	223.28	147.314	217.22	121.916	614.2961	287.30457
สินค้าอุตสาหกรรม	265.76	284.333	455.42	457.728	495.68	466.280	313.13	462.253	331.92	403.985	320.68	369.098	131.29	216.113	206.82	264.517	222.97	275.860	914.5611	652.21770
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	300.26	361.344	517.95	572.958	587.71	585.125	165.98	300.641	226.45	377.610	278.88	454.122	194.62	267.570	205.03	274.589	200.32	189.218	892.4036	700.95961
ทรัพยากร	184.88	214.158	231.35	117.351	291.12	123.553	86.53	79.567	147.88	108.121	201.35	112.319	134.71	89.957	216.35	103.684	275.94	91.061	590.0388	196.36219
บริการ	469.75	556.690	602.23	604.500	540.14	506.093	223.14	646.204	230.50	587.657	259.20	628.531	212.77	452.622	195.48	377.760	196.30	352.141	976.5000	986.25706
เทคโนโลยี	565.72	420.633	578.67	436.963	619.89	479.103	285.06	368.680	220.28	252.751	228.22	263.713	174.44	254.518	128.33	93.871	124.72	85.517	975.1106	657.75528
รวม	327.09	392.169	459.93	494.645	494.35	485.448	190.32	403.487	213.65	386.620	242.13	416.184	166.84	279.814	187.01	258.755	193.96	228.718	825.0954	701.46267

จากตารางที่ 4.2 พบว่าทุกอุตสาหกรรมมีการรายงานทุนทางปัญญาทั้ง 3 ด้าน คือ ทุนมนุษย์ ทุนลูกค้า และทุนองค์กร โดยแบ่งเป็นอุตสาหกรรม ดังนี้

กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร พบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555-2557 มีการรายงานทุนทางปัญญาเพิ่มขึ้นทุกด้าน ซึ่งทุนมนุษย์มีจำนวนค่าเฉลี่ย 186.59, 220.18, 286.86 ค่าตามลำดับ ทุนลูกค้ามีจำนวนค่าเฉลี่ย 84.95, 91.82, 102.82 ค่าตามลำดับ และทุนองค์กรมีจำนวนค่าเฉลี่ย 46.45, 77.50, 94.41 ค่าตามลำดับ

กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค พบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555-2557 มีการรายงานทุนทางปัญญาด้านทุนมนุษย์และทุนลูกค้าเพิ่มขึ้น แต่ด้านทุนองค์กรในปี พ.ศ. 2557 มีปริมาณลดลง ซึ่งทุนมนุษย์มีจำนวนค่าเฉลี่ย 273.56, 299.06, 357.22 ค่าตามลำดับ ทุนลูกค้ามีจำนวนค่าเฉลี่ย 72.17, 80.28, 122.44 ค่าตามลำดับ และทุนองค์กรมีจำนวนค่าเฉลี่ย 197.67, 223.28, 217.22 ค่าตามลำดับ

กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม พบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555-2557 มีการรายงานทุนทางปัญญาเพิ่มขึ้นทุกด้าน ซึ่งทุนมนุษย์มีจำนวนค่าเฉลี่ย 265.76, 455.42, 495.68 ค่าตามลำดับ ทุนลูกค้ามีจำนวนค่าเฉลี่ย 313.13, 331.92, 320.68 ค่าตามลำดับ และทุนองค์กรมีจำนวนค่าเฉลี่ย 131.29, 206.82, 222.97 ค่าตามลำดับ

กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง พบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555-2557 มีการรายงานทุนทางปัญญาด้านทุนมนุษย์และทุนลูกค้าเพิ่มขึ้น แต่ด้านทุนองค์กรในปี พ.ศ. 2557 มีปริมาณลดลง ซึ่งทุนมนุษย์มีจำนวนค่าเฉลี่ย 300.26, 517.95, 587.71 ค่าตามลำดับ ทุนลูกค้ามีจำนวนค่าเฉลี่ย 165.98, 226.45, 278.88 ค่าตามลำดับ และทุนองค์กรมีจำนวนค่าเฉลี่ย 194.62, 205.03, 200.32 ค่าตามลำดับ

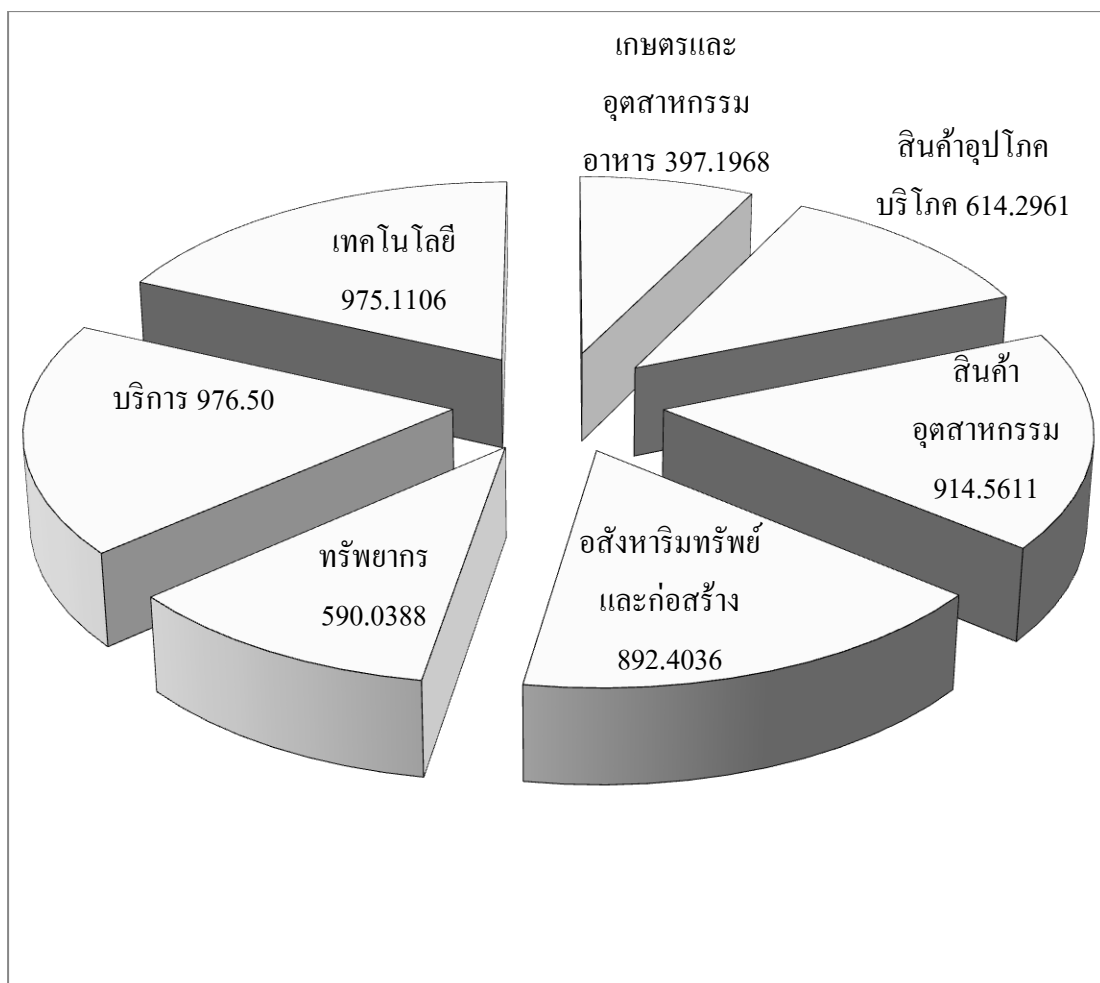
กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร พบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555-2557 มีการรายงานทุนทางปัญญาเพิ่มขึ้นทุกด้าน ซึ่งทุนมนุษย์มีจำนวนค่าเฉลี่ย 184.88, 231.35, 291.12 ค่าตามลำดับ ทุนลูกค้ามีจำนวนค่าเฉลี่ย 86.53, 147.88, 201.35 ค่าตามลำดับ และทุนองค์กรมีจำนวนค่าเฉลี่ย 134.71, 216.35, 275.94 ค่าตามลำดับ

กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ พบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555-2557 มีการรายงานทุนทางปัญญาด้านทุนลูกค้าเพิ่มขึ้น แต่ด้านทุนมนุษย์ในปี พ.ศ. 2557 มีปริมาณลดลง และทุนองค์กรในปี พ.ศ. 2556 มีปริมาณลดลง ซึ่งทุนมนุษย์มีจำนวนค่าเฉลี่ย 469.75, 602.23, 540.14 ค่าตามลำดับ ทุนลูกค้ามี

จำนวนคำเฉลี่ย 223.14, 230.50, 259.20 คำ ตามลำดับ และทุนองค์กรมีจำนวนคำเฉลี่ย 212.77, 195.48, 196.30 คำ ตามลำดับ

กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี พบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555-2557 มีการรายงานทุนทางปัญญา ด้านทุนมนุษย์เพิ่มขึ้น แต่ด้านทุนลูกค้าในปี พ.ศ. 2556 มีปริมาณลดลง และทุนองค์กรในปี พ.ศ. 2556 มีปริมาณลดลง ซึ่งทุนมนุษย์มีจำนวนคำเฉลี่ย 565.72, 578.67, 619.89 คำ ตามลำดับ ทุนลูกค้า มีจำนวนคำเฉลี่ย 285.06, 220.28, 228.22 คำ ตามลำดับ และทุนองค์กรมีจำนวนคำเฉลี่ย 174.44, 128.33, 124.72 คำ ตามลำดับ

การศึกษาครั้งนี้พบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมบริการมีปริมาณการรายงานทุนทางปัญญามาก ที่สุดจำนวนคำเฉลี่ย 976.50 คำ รองลงมาได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีจำนวนคำเฉลี่ย 975.1106 คำ กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมจำนวนคำเฉลี่ย 914.5611 คำ กลุ่มอุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างจำนวนคำเฉลี่ย 892.4036 คำ กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค จำนวนคำเฉลี่ย 614.2961 คำ กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรจำนวนคำเฉลี่ย 590.0388 คำ และกลุ่ม อุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารจำนวนคำเฉลี่ย 397.1968 คำ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอ ข้อมูลในรูปแบบภูมิวงกลม ซึ่งแสดงสัดส่วนการรายงานทุนทางปัญญาจำแนกตามประเภท อุตสาหกรรม ดังภาพประกอบที่ 4.2

ภาพประกอบที่ 4.2 แผนภูมิวงกลมแสดงปริมาณการรายงานทุนทางปัญญาจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม

4.2. ผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท การรายงานทุนทางปัญญาและมูลค่าตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

หลังจากการศึกษาขอบเขตและปริมาณการรายงานทุนทางปัญญา ผู้วิจัยทำการทดสอบตัวแปรองค์ประกอบคณะกรรมการ คือ ขนาดคณะกรรมการบริษัท การควบคุมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกัน สัดส่วนกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร ขนาดคณะกรรมการตรวจสอบ และจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ ตัวแปรทุนทางปัญญาและมูลค่าตลาด ในเรื่องความเกี่ยวพันและความสอดคล้องกัน เพื่อทดสอบว่าตัวแปรแต่ละตัวที่นำมาวิเคราะห์ในการวิจัยเป็นตัวแปรเดียวกันหรือไม่ และเป็นอิสระต่อกันหรือไม่ ซึ่งจากการทดสอบพบว่า ตัวแปรแต่ละตัวที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้ไม่ได้เป็นตัวแปรเดียวกันและมีความเป็นอิสระต่อกัน นอกจากนี้ยังพบว่า การควบคุมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกันมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 กับขนาดคณะกรรมการบริษัท สัดส่วนกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 กับการควบคุมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกัน ขนาดคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 กับขนาดคณะกรรมการบริษัท จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 กับขนาดคณะกรรมการบริษัทและสัดส่วนกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร และมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 กับขนาดคณะกรรมการตรวจสอบ ค่าเฉลี่ยทุนทางปัญญามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 กับสัดส่วนกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารและจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ ค่าเฉลี่ยมูลค่าหุ้นมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 กับขนาดคณะกรรมการบริษัท สัดส่วนกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารและจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 การทดสอบหาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation)

ตัวแปร (Variables)	ขนาด คณะกรรมการ บริษัท	การควมรวม ตำแหน่ง ประธานกรรมการ กับผู้จัดการใหญ่ ในคนเดียวกัน	สัดส่วน กรรมการ ที่ไม่เป็นผู้บริหาร	ขนาด คณะกรรมการ ตรวจสอบ	จำนวนครั้ง ของการประชุม คณะกรรมการ ตรวจสอบ	ค่าเฉลี่ย ทุนทางปัญญา	ค่าเฉลี่ย มูลค่าหุ้น
ขนาดคณะกรรมการบริษัท	1.000	-0.179**	0.116	0.243**	0.259**	0.102	0.188**
การควมรวมตำแหน่งประธาน กรรมการกับผู้จัดการใหญ่ ในคนเดียวกัน		1.000	-0.145*	-0.010	-0.042	0.035	-0.091
สัดส่วนกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร			1.000	-0.065	0.188**	0.155*	0.231**
ขนาดคณะกรรมการตรวจสอบ				1.000	0.149*	-0.071	0.072
จำนวนครั้งของการประชุม คณะกรรมการตรวจสอบ					1.000	0.145*	0.193**
ค่าเฉลี่ยทุนทางปัญญา						1.000	0.034
ค่าเฉลี่ยมูลค่าหุ้น							1.000

**ระดับนัยสำคัญที่ 0.01, * ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

จากตารางที่ 4.3 สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการรายงานทุนทางปัญญากับมูลค่าตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษา พบว่า การรายงานทุนทางปัญญาไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าตลาด กล่าวคือ การรายงานทุนทางปัญญาไม่มีผลต่อมูลค่าตลาด

ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทกับการรายงานทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทกับการรายงานทุนทางปัญญา ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Model) ดังสมการ

$$ICR_{i,t} = \alpha + \beta_1 BSIZE + \beta_2 DUAL + \beta_3 NONED + \beta_4 AUDITSIZE + \beta_5 MAUDIT + \varepsilon$$

โดย

$ICR_{i,t}$ = การรายงานทุนทางปัญญา i ปีที่ t

β = ความชันของเส้นกราฟ

$BFSIZE$ = ขนาดของคณะกรรมการบริษัท ปีที่ t

$DUAL$ = การรวบรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกัน i ปีที่ t

$NONED$ = สัดส่วนของคณะกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร ปีที่ t

$AUDITSIZE$ = ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ i ปีที่ t

$MAUDIT$ = จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ i ปีที่ t

ε = ค่าความผิดพลาด

ตารางที่ 4.4 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทกับการรายงานทุนทางปัญญา

Model	Unstandardized		t	Sig.
	Coefficients			
	B	Std. Error		
(Constant)	621.230	422.703	1.470	0.143
ขนาดคณะกรรมการบริษัท	26.249	19.469	1.348	0.179
การรวบรวมตำแหน่งประธานกรรมการ กับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกัน	146.560	133.282	1.100	0.273
สัดส่วนกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร	5.114	2.762	1.852	0.065
ขนาดคณะกรรมการตรวจสอบ	-178.113	119.431	-1.491	0.137
จำนวนครั้งของการประชุม คณะกรรมการตรวจสอบ	25.145	15.315	1.642	0.102

** ระดับนัยสำคัญที่ 0.01,* ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

R Square = 0.056, Adjusted R Square = 0.034, F = 2.568

Dependent Variable = การรายงานทุนทางปัญญา

จากตารางที่ 4.4 ผลการศึกษา พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ใดๆ ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท ซึ่งประกอบด้วย ขนาดคณะกรรมการบริษัท การรวบรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกัน สัดส่วนกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร ขนาดคณะกรรมการตรวจสอบ และจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ กับการรายงานทุนทางปัญญา กล่าวคือ องค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทไม่มีผลต่อการรายงานทุนทางปัญญา ดังนั้นผู้วิจัยได้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทกับการรายงานทุนทางปัญญา โดยแยกวิเคราะห์การรายงานทุนทางปัญญาออกเป็น ทุนมนุษย์ ทุนลูกค้า และทุนองค์กร ดังตารางที่ 4.5, 4.6, 4.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทกับการรายงานทุนทางปัญญาด้านทุนมนุษย์

Model	Unstandardized		t	Sig.
	Coefficients			
	B	Std. Error		
(Constant)	118.008	247.597	0.477	0.634
ขนาดคณะกรรมการบริษัท	6.447	11.404	0.565	0.572
การรวบรวมตำแหน่งประธานกรรมการ กับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกัน	35.565	78.07	0.456	0.649
สัดส่วนกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร	3.479	1.618	2.151	0.033*
ขนาดคณะกรรมการตรวจสอบ	-19.112	69.956	-0.273	0.785
จำนวนครั้งของการประชุม คณะกรรมการตรวจสอบ	13.787	8.971	1.537	0.126

** ระดับนัยสำคัญที่ 0.01, * ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

R Square = 0.043 , Adjusted R Square = 0.021 , F = 1.970

Dependent Variable = การรายงานทุนทางปัญญาด้านทุนมนุษย์

จากตารางที่ 4.5 ผลการศึกษา พบว่า สัดส่วนกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรายงานทุนทางปัญญาด้านทุนมนุษย์ กล่าวคือ สัดส่วนกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารมีผลทำให้มีการเปลี่ยนแปลงการรายงานทุนทางปัญญาด้านทุนมนุษย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน แต่ขนาดคณะกรรมการบริษัท การรวบรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกัน ขนาดคณะกรรมการตรวจสอบ และจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ ไม่มีผลต่อการรายงานทุนทางปัญญาด้านทุนมนุษย์

ตารางที่ 4.6 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทกับการรายงานทุนทางปัญญาด้านลูกค้า

Model	Unstandardized		t	Sig.
	Coefficients			
	B	Std. Error		
(Constant)	464.941	231.825	2.006	0.046
ขนาดคณะกรรมการบริษัท	10.353	10.678	0.970	0.333
การควรรวมตำแหน่งประธานกรรมการ กับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกัน	82.511	73.097	1.129	0.260
สัดส่วนกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร	0.667	1.515	0.440	0.660
ขนาดคณะกรรมการตรวจสอบ จำนวนครั้งของการประชุม	-161.871	65.500	-2.471	0.014*
คณะกรรมการตรวจสอบ	15.753	8.399	1.876	0.062

** ระดับนัยสำคัญที่ 0.01, * ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

R Square = 0.050, Adjusted R Square = 0.028, F = 2.267

Dependent Variable = การรายงานทุนทางปัญญาด้านลูกค้า

จากตารางที่ 4.6 ผลการศึกษา พบว่า ขนาดคณะกรรมการตรวจสอบ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการรายงานทุนทางปัญญาด้านลูกค้า กล่าวคือ ขนาดคณะกรรมการตรวจสอบมีผลทำให้มีการเปลี่ยนแปลงการรายงานทุนทางปัญญาด้านลูกค้าของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทิศทางตรงกันข้าม แต่ขนาดคณะกรรมการบริษัท การควรรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกัน สัดส่วนกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร และจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ ไม่มีผลต่อการรายงานทุนทางปัญญาด้านลูกค้า

ตารางที่ 4.7 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทกับการรายงานทุนทางปัญญาด้านทุนองค์กร

Model	Unstandardized		t	Sig.
	Coefficients			
	B	Std. Error		
(Constant)	38.283	133.254	0.287	0.774
ขนาดคณะกรรมการบริษัท	9.450	6.137	1.540	0.125
การรวบรวมตำแหน่งประธานกรรมการ กับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกัน	28.483	42.016	0.678	0.499
สัดส่วนกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร	0.968	0.871	1.112	0.268
ขนาดคณะกรรมการตรวจสอบ	2.869	37.650	0.076	0.939
จำนวนครั้งของการประชุม คณะกรรมการตรวจสอบ	-4.395	4.828	-0.910	0.364

** ระดับนัยสำคัญที่ 0.01,* นัยสำคัญที่ 0.05

R Square = 0.019, Adjusted R Square = -0.004, F = 0.829

Dependent Variable = การรายงานทุนทางปัญญาด้านทุนองค์กร

จากตารางที่ 4.7 ผลการศึกษา พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ใดๆ ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วย ขนาดคณะกรรมการบริษัท การรวบรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกัน สัดส่วนกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร ขนาดคณะกรรมการตรวจสอบ และจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ กับการรายงานทุนทางปัญญาด้านทุนองค์กร กล่าวคือ องค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทไม่มีผลต่อการรายงานทุนทางปัญญาด้านทุนองค์กร

ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทกับมูลค่าตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทกับมูลค่าตลาด ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Model) ดังสมการ

$$MVAL_{i,t} = \alpha + \beta_1 BSIZE + \beta_2 DUAL + \beta_3 NONED + \beta_4 AUDITSIZE + \beta_5 MAUDIT + \varepsilon$$

โดย

MVAL _{i,t}	=	มูลค่าตลาด i ปีที่ t
β	=	ความชันของเส้นกราฟ
BFSIZE	=	ขนาดของคณะกรรมการบริษัท i ปีที่ t
DUAL	=	การควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียว i ปีที่ t
NONED	=	สัดส่วนของคณะกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร i ปีที่ t
AUDITSIZE	=	ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ i ปีที่ t
MAUDIT	=	จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ i ปีที่ t
ε	=	ค่าความผิดพลาด

ตารางที่ 4.8 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทกับมูลค่าตลาด

Model	Unstandardized		t	Sig.
	Coefficients			
	B	Std. Error		
(Constant)	-73.122	37.895	-1.930	0.055
ขนาดคณะกรรมการบริษัท	2.983	1.745	1.709	0.089
การรวบรวมตำแหน่งประธานกรรมการ กับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกัน	-6.643	11.949	-0.556	0.579
สัดส่วนกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร	0.712	0.248	2.876	0.004**
ขนาดคณะกรรมการตรวจสอบ	5.950	10.707	0.556	0.579
จำนวนครั้งของการประชุม คณะกรรมการตรวจสอบ	2.396	1.373	1.745	0.082

** ระดับนัยสำคัญที่ 0.01, * ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

R Square = 0.096, Adjusted R Square = 0.075, F = 4.600

Dependent Variable = มูลค่าตลาด

จากตารางที่ 4.8 ผลการศึกษา พบว่า สัดส่วนกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าตลาด กล่าวคือ สัดส่วนกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารมีผลทำให้มีการเปลี่ยนแปลงมูลค่าตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน แต่ขนาดคณะกรรมการบริษัท การรวบรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกัน ขนาดคณะกรรมการตรวจสอบ และจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ ไม่มีผลต่อมูลค่าตลาด

4.3. สรุปสมมติฐานการศึกษา

การศึกษาผลกระทบขององค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท การรายงานทุนทางปัญญาและมูลค่าตลาด : กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตามสมมติฐาน 11 ข้อ สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 สรุปสมมติฐานการศึกษา

ตัวแปร	สมมติฐาน	ผลการทดสอบ	ยอมรับ/ปฏิเสธ
H ₁ : ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของคณะกรรมการบริษัท และการรายงานทุนทางปัญญา	+	ไม่มีนัยสำคัญ	ปฏิเสธ
H ₂ : ความสัมพันธ์ระหว่างการควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกันและการรายงานทุนทางปัญญา	-	ไม่มีนัยสำคัญ	ปฏิเสธ
H ₃ : ความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนของคณะกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารและการรายงานทุนทางปัญญา	+	ไม่มีนัยสำคัญ	ปฏิเสธ
H ₄ : ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบและการรายงานทุนทางปัญญา	+	ไม่มีนัยสำคัญ	ปฏิเสธ
H ₅ : ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบและการรายงานทุนทางปัญญา	+	ไม่มีนัยสำคัญ	ปฏิเสธ
H ₆ : ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของคณะกรรมการบริษัท และมูลค่าตลาด	-	ไม่มีนัยสำคัญ	ปฏิเสธ
H ₇ : ความสัมพันธ์ระหว่างการควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกันและมูลค่าตลาด	-	ไม่มีนัยสำคัญ	ปฏิเสธ
H ₈ : ความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนของคณะกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารและมูลค่าตลาด	+	+	ยอมรับ

ตัวแปร	สมมติฐาน	ผลการทดสอบ	ยอมรับ/ปฏิเสธ
H_9 : ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบและมูลค่าตลาด	+	ไม่มีนัยสำคัญ	ปฏิเสธ
H_{10} : ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบและมูลค่าตลาด	-	ไม่มีนัยสำคัญ	ปฏิเสธ

บทที่ 5

บทสรุป การอภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ผลกระทบขององค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท การรายงานทุนทางปัญญาและมูลค่าตลาด กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาขอบเขตและปริมาณการรายงานทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท การรายงานทุนทางปัญญาและมูลค่าตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยการนับค่าตามวิธีการวิเคราะห์สาระของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำหรับปี พ.ศ. 2555-2557 จำนวน 223 บริษัท ซึ่งหัวข้อองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท ประกอบด้วย 5 หัวข้อ คือ ขนาดคณะกรรมการบริษัท การควรรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกัน สัดส่วนกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร ขนาดคณะกรรมการตรวจสอบ จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ หัวข้อการรายงานทุนทางปัญญา ประกอบด้วย 3 หัวข้อ คือ ทุนมนุษย์ ทุนลูกค้า ทุนองค์กร และหัวข้อมูลค่าตลาด โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เพื่อหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์ขอบเขตและปริมาณการรายงานทุนทางปัญญา และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท การรายงานทุนทางปัญญาและมูลค่าตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การศึกษาในบทนี้ มีประเด็นสำคัญในการนำเสนอ ดังนี้

1. บทสรุปและการอภิปรายผลการศึกษา
2. ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา
3. ข้อจำกัดในการศึกษา
4. ข้อเสนอแนะการวิจัยในอนาคต

5.1 บทสรุปและการอภิปรายผลการศึกษา

ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถสรุปและการอภิปรายผลการศึกษาได้ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

5.1.1 ขอบเขตและปริมาณการรายงานทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาด

หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จากศึกษาขอบเขตและปริมาณการรายงานทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษา พบว่า การรายงานทุนทางปัญญา ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย ทุนมนุษย์ ทุนลูกค้า ทุนองค์กร โดยปริมาณการรายงานทุนทางปัญญามีจำนวนค่าเฉลี่ย 825.0954 ค่า ซึ่งปริมาณการรายงานทุนมนุษย์มีจำนวนค่าเฉลี่ยมากที่สุด จำนวน 427.1212 ค่า เนื่องจากในแต่ละบริษัทต้องการสร้างความไว้วางใจให้กับพนักงาน โดยพนักงานนำข้อมูลทุนมนุษย์เพื่อประเมินความมั่นคงในการทำงานและค่าตอบแทนในอนาคต ยังรวมถึงบุคคลที่กำลังหางานการรายงานทุนมนุษย์ทำให้บุคคลที่กำลังสมัครงานทราบเกี่ยวกับนโยบายการจ้างงานของบริษัทส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าทำงานในบริษัท หากบริษัทมีนโยบายในการดูแลพนักงานที่ดีและมีการรายงานข้อมูลทุนมนุษย์อย่างเพียงพอก็สามารถดึงดูดบุคคลที่มีความสามารถเข้าร่วมทำงานกับบริษัทได้ (อัญญาพร จันทร์ประไพภัทร, 2553) รองลงมา คือ การรายงานทุนลูกค้ามีจำนวนค่าเฉลี่ย 215.3676 ค่า เนื่องจากบริษัทส่วนใหญ่มีแนวทางและนโยบายในการรักษาข้อมูลของลูกค้าทำให้มีการรายงานข้อมูลบางส่วนในรายงานประจำปี ส่วนปริมาณการรายงานทุนองค์กรมีจำนวนค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด จำนวน 182.6070 ค่า เนื่องจากบริษัทไม่ค่อยมีการเปิดเผยการลงทุนในเทคโนโลยี ระบบสารสนเทศ ระบบเครือข่าย และการติดต่อทางการเงิน ซึ่งเป็นหมวดย่อยในการศึกษาทุนองค์กร เมื่อดูในภาพรวมทุนทางปัญญาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555-2557 พบว่าปริมาณการรายงานทุนทางปัญญามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยมีจำนวนค่าเฉลี่ย 684.25, 860.60, 930.43 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยการรายงานทุนทางปัญญาตามประเภทอุตสาหกรรม พบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมบริการมีปริมาณการรายงานทุนทางปัญญามากที่สุดจำนวนค่าเฉลี่ย 976.50 ค่า รองลงมาได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีจำนวนค่าเฉลี่ย 975.1106 ค่า กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมจำนวนค่าเฉลี่ย 914.5611 ค่า กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างจำนวนค่าเฉลี่ย 892.4036 ค่า กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคจำนวนค่าเฉลี่ย 614.2961 ค่า กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรจำนวนค่าเฉลี่ย 590.0388 ค่า และกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารจำนวนค่าเฉลี่ย 397.1968 ค่า เนื่องจากอุตสาหกรรมบริการมีการแข่งขันกันสูงส่งผลให้บริษัทต่างๆ ต้องพัฒนาศักยภาพของตนเพื่อสร้างความแตกต่างทางธุรกิจ และสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า

อุตสาหกรรมบริการจึงต้องมีการรายงานข้อมูลเพื่อแสดงถึงความโปร่งใส ความจริงใจต่อผู้มีส่วนได้เสีย และให้เงินลงทุนประเมินศักยภาพในอนาคตขององค์กร

5.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทกับการรายงานทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทกับการรายงานทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งองค์ประกอบคณะกรรมการในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย ขนาดคณะกรรมการบริษัท การควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกัน สัดส่วนกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร ขนาดคณะกรรมการตรวจสอบ จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ การรายงานทุนทางปัญญา ประกอบด้วย ทุนมนุษย์ ทุนลูกค้า และทุนองค์กร บทสรุปและการอภิปรายผลการศึกษา ผู้วิจัยขอแยกพิจารณาตามสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 (H_1) ขนาดของคณะกรรมการบริษัทที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรายงานทุนทางปัญญา ผลการศึกษาพบว่า ขนาดของคณะกรรมการบริษัทไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรายงานทุนทางปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Gan, Saleh, Abessi and Huang (2013) ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดคณะกรรมการบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา ซึ่งค้านกับงานวิจัยของ Haji and Ghazali (2013) พบว่าขนาดของคณะกรรมการบริษัทที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับขอบเขตและคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา ขนาดคณะกรรมการบริษัทขนาดใหญ่ส่งผลให้คณะกรรมการมีความเชี่ยวชาญและมีความหลากหลายในการตัดสินใจเพิ่มขึ้น (Lipton and Lorsh, 1992 อ้างถึงใน Haji and Ghazali, 2013) ยังสามารถตรวจสอบกิจกรรมขององค์กรได้เพิ่มขึ้น (Abeysekera, 2010 อ้างถึงใน Haji and Ghazali, 2013) และส่งผลให้มีการเปิดเผยข้อมูลที่มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น

สมมติฐานที่ 2 (H_2) การควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกันมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการรายงานทุนทางปัญญา ผลการศึกษาพบว่า การควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกันไม่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการรายงานทุนทางปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Taliyang and Jusop (2011) ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกันกับระดับการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา ซึ่งค้านกับงานวิจัยของ Cerbioni and Parbonetti (2007) พบว่าการควมรวมตำแหน่ง

ประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกันมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลทางปัญญา การรวบรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกันทำให้มีอำนาจในการควบคุมมากขึ้น แสดงให้เห็นว่าประธานกรรมการลดความสามารถของคณะกรรมการที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพและควบคุมผู้บริหารระดับสูงได้ ซึ่งอาจส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจและความโปร่งใสอยู่ในระดับต่ำ (Boyd 1994, 1996 อ้างถึงใน Cerbioni and Parbonetti, 2007)

สมมติฐานที่ 3 (H_3) สัดส่วนของคณะกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรายงานทุนทางปัญญา ผลการศึกษาพบว่า สัดส่วนของคณะกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรายงานทุนทางปัญญา ซึ่งค้านกับมุมมองการเปิดเผยข้อมูลกรรมการจะสร้างแรงกดดันต่อบริษัทที่จะมีส่วนร่วมในการเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติม (Haniffa and Cooke, 2005 อ้างถึงใน Haji and Ghazali, 2013) โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ของกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารในคณะกรรมการจะส่งเสริมให้มีการเปิดเผยข้อมูลตามบรรทัดฐานที่กำหนดไว้มากขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงข้อมูลทุนทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้เสีย (Li et al., 2008 อ้างถึงใน Haji and Ghazali, 2013) เช่นเดียวกับงานวิจัย Haji and Ghazali (2013) พบว่า สัดส่วนของคณะกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับขอบเขตและคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา แต่ผู้วิจัยได้แยกวิเคราะห์การรายงานทุนทางปัญญาออกเป็น ทุนมนุษย์ ทุนลูกค้า และทุนองค์กร พบว่าสัดส่วนของคณะกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรายงานทุนทางปัญญาด้านทุนมนุษย์

สมมติฐานที่ 4 (H_4) ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรายงานทุนทางปัญญา ผลการศึกษาพบว่า ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรายงานทุนทางปัญญา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Taliyang and Jusop (2011) ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบกับระดับการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา แต่ค้านกับงานวิจัยของ Gan, Saleh, Abessi and Huang (2013) พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา เนื่องจากคณะกรรมการตรวจสอบสามารถสร้างความกดดันให้บริษัทเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจมากขึ้น แต่ผู้วิจัยได้แยกวิเคราะห์การรายงานทุนทางปัญญาออกเป็น ทุนมนุษย์ ทุนลูกค้า และทุนองค์กร พบว่าขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรายงานทุนทางปัญญาด้านทุนลูกค้า

สมมติฐานที่ 5 (H_5) จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรายงานทุนทางปัญญา ผลการศึกษาพบว่า จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการ

ตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรายงานทุนทางปัญญา ซึ่งค้านกับงานวิจัยของ Taliyang and Jusop (2011) ได้ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาและโครงสร้างการกำกับดูแลกิจการในประเทศมาเลเซีย พบว่าจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยทุนทางปัญญา คณะกรรมการตรวจสอบและผู้สอบบัญชีควรมีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทั้งสองฝ่าย การประชุมที่เพียงพอจะช่วยให้การพิจารณาประเด็นสำคัญของคณะกรรมการตรวจสอบก่อให้เกิดการตรวจสอบการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการตรวจสอบเป็นปัจจัยสำคัญในการตรวจสอบการบริหารจัดการ โดยเฉพาะเพื่อลดความไม่เพียงพอในการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา

5.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทกับมูลค่าตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทกับมูลค่าตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งองค์ประกอบคณะกรรมการในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย ขนาดคณะกรรมการบริษัท การควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกัน สัดส่วนกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร ขนาดคณะกรรมการตรวจสอบ จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ มูลค่าตลาดวัดจากราคาหุ้น ณ สิ้นปี บทสรุปและการอภิปรายผลการศึกษาผู้วิจัยขอแยกพิจารณาตามสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 6 (H_6) ขนาดของคณะกรรมการบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงลบกับมูลค่าตลาด ผลการศึกษาพบว่า ขนาดของคณะกรรมการบริษัทไม่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับมูลค่าตลาด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมา กัลยะกิติ (2553) ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดคณะกรรมการบริษัทกับอัตราผลตอบแทนของหุ้นสามัญ แต่ค้านกับงานวิจัยของ สุขลธา บุญการะกุล (2551) พบว่าขนาดของคณะกรรมการบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลการดำเนินงาน แสดงว่าบริษัทที่มีขนาดคณะกรรมการบริษัทที่ใหญ่จะทำให้ผลการดำเนินงานแย่ เช่นเดียวกับกับ ฉินนันท์ จันท์เขตต์ (2554) ซึ่งอาจเป็นเพราะคณะกรรมการขนาดใหญ่มีความคิดเห็นที่หลากหลายทำให้ต้องใช้เวลาจำนวนมากในการตัดสินใจซึ่งหากเป็นเรื่องเร่งด่วนอาจตัดสินใจได้ไม่ทันท่วงทีทำให้เกิดผลเสียหายต่อบริษัท การหาข้อยุติร่วมกันของคณะกรรมการขนาดใหญ่ทำได้ยากกว่าคณะกรรมการขนาดเล็กและข้อยุติคณะกรรมการขนาดใหญ่ไม่สามารถเพิ่มมูลค่าสูงสุดให้กับ

บริษัทได้ อาจเป็นไปได้ว่าคณะกรรมการขนาดใหญ่มีความสัมพันธ์แบบครอบครัวสูงทำให้การตัดสินใจในเรื่องต่างๆของบริษัทไม่สามารถลดความขัดแย้งระหว่างตัวการและตัวแทนได้

สมมติฐานที่ 7 (H_7) การควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกันมีความสัมพันธ์เชิงลบกับมูลค่าตลาด ผลการศึกษาพบว่า การควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกันไม่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับมูลค่าตลาด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุติ เครือรัฐติกาล (2555) ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกันกับอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น เนื่องจากประธานกรรมการบริษัทกับผู้จัดการใหญ่เป็นคนละคนกัน อาจมีการถ่วงดุลอำนาจ และมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ระหว่างกัน จึงทำให้มีการดำเนินงานหรือตัดสินใจล่าช้า อย่างไรก็ตามตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้กำหนดให้ประธานกรรมการบริษัทและผู้จัดการใหญ่เป็นคนละคนกันเพื่อถ่วงดุลอำนาจกัน ซึ่งจะส่งผลดีต่อการดำเนินงาน เช่นเดียวกับ สุชลา บุญการะกุล (2551) และ Abidin, Kamal and Jusoff (2009) ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกันกับผลการดำเนินงาน แต่ค้านกับงานวิจัยของ ฉิชนันท์ จันท์เขตต์ (2554) พบว่าการควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกันมีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลการดำเนินงาน บริษัทที่มีการควมรวมตำแหน่งระหว่างประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกันส่งผลให้ผลการดำเนินงานของกิจการแย่ลง โดยเกิดจากการแบ่งแยกความเป็นเจ้าของออกจากผู้บริหารทำให้เกิดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างตัวการและตัวแทนจึงก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างตัวการและตัวแทนขึ้น

สมมติฐานที่ 8 (H_8) สัดส่วนของคณะกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าตลาด ผลการศึกษาพบว่า สัดส่วนของคณะกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าตลาด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Abidin, Kamal and Jusoff (2009) พบว่าสัดส่วนของคณะกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงาน เนื่องจากกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารมีลักษณะหลากหลายและมีความเชี่ยวชาญช่วยให้กระบวนการตัดสินใจของคณะกรรมการและผลการดำเนินงานบริษัทมีประสิทธิภาพ ค้านกับงานวิจัยของ สุชลา บุญการะกุล (2551) และฉิชนันท์ จันท์เขตต์ (2554) ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนของคณะกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารกับผลการดำเนินงาน

สมมติฐานที่ 9 (H_9) ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าตลาด ผลการศึกษาพบว่า ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าตลาด ค้านกับงานวิจัยของ ชนิดาภา ดิสุข (2557) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับ

คุณแลกิจการที่ดีกับผลการดำเนินงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่าขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงาน คณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์สูงต่อการกำกับดูแลกิจการที่ดี เนื่องจากคณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจในการกำหนดนโยบายการบริหาร การควบคุมดูแลการบริการงานรวมทั้งรายงานงบการเงินของกิจการ โดยเฉพาะคณะกรรมการตรวจสอบซึ่งหากมีความเป็นอิสระมากก็จะเป็นปัจจัยที่อาจจะควบคุมการจัดการกำไรหรือทำให้คุณภาพรายได้ดีขึ้นส่งผลถึงผลการดำเนินงานที่ดี

สมมติฐานที่ 10 (H_{10}) จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับมูลค่าตลาด ผลการศึกษาพบว่า จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับมูลค่าตลาด คำนึงงานวิจัยของ ปีทมา กัลยะกิติ (2553) พบว่าจำนวนการประชุมที่มากครั้งของคณะกรรมการตรวจสอบนั้นแสดงถึงความยึดเชื้อหาข้อสรุปไม่ได้ในการประชุมหรือเพราะปัญหาที่อาจเกิดขึ้นมากจึงทำให้ต้องมีการประชุมจำนวนมาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานและทำให้อัตราผลตอบแทนเกินปกติของหุ้นสามัญลดลง

5.2 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ผลกระทบขององค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท การรายงานทุนทางปัญญาและมูลค่าตลาด กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยพบประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ประโยชน์เชิงทฤษฎี และ ประโยชน์เชิงการนำไปใช้

5.2.1 ประโยชน์เชิงทฤษฎี

1. การศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบว่าทฤษฎีความชอบธรรมสามารถอธิบายขอบเขตและปริมาณการรายงานทุนทางปัญญา อีกทั้งการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทกับการรายงานทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยองค์กรจะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อสร้างความมั่นใจว่าบริษัทได้ปฏิบัติตามขอบเขตและบรรทัดฐานของสังคมและองค์กรสามารถดำเนินกิจการอยู่ในสังคมได้อย่างยั่งยืน

2. การศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบว่าทฤษฎีตัวแทนสามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทกับมูลค่าตลาดและความสัมพันธ์ระหว่างการรายงานทุนทางปัญญากับมูลค่าตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยการกำกับดูแลกิจการและการรายงานทุนทางปัญญาเกิดขึ้นได้ต้องมีแรงผลักดันอันสำคัญจากผู้มีส่วนได้เสีย

5.2.2 ประโยชน์เชิงการนำไปใช้

1. การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาขอบเขต ปริมาณการรายงานทุนทางปัญญาและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท การรายงานทุนทางปัญญาและมูลค่าตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทำให้ทราบว่า บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้ความสำคัญกับการรายงานทุนทางปัญญา โดยเฉพาะด้านทุนมนุษย์ที่มีการรายงานมากที่สุด ซึ่งมีแนวโน้มในการรายงานทุนทางปัญญาเพิ่มขึ้นทุกๆปี อีกทั้งการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท การรายงานทุนทางปัญญาและมูลค่าตลาดช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินตัดสินใจในการลงทุน

2. การรายงานทุนทางปัญญาเป็นข้อมูลที่ไม่เป็นตัวเงิน ซึ่งไม่มีกฎหมาย ข้อบังคับ ให้มีการรายงาน การศึกษาครั้งนี้ช่วยเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรมพัฒนาธุรกิจ และสภาวิชาชีพการบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ ตระหนักถึงความสำคัญของทุนทางปัญญาและพัฒนากฎหมาย ข้อบังคับ หรือมาตรฐานการบัญชีในการรายงานทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

5.3 ข้อจำกัดในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อจำกัดในเรื่องสื่อที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลและตัวแปรในการศึกษา ดังนี้

1. การศึกษาครั้งนี้ทำการเก็บข้อมูลจากรายงานประจำปี พ.ศ. 2555-2557 เป็นเพียงสื่อเดียวที่ใช้ในการศึกษา แต่ยังมีสื่ออื่นๆที่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยใช้ในการรายงานข้อมูล อาทิเช่น เว็บไซต์ของบริษัท จดหมายข่าว เป็นต้น อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเลือกสื่อจากรายงานประจำปี เนื่องจากรายงานประจำปีมีข้อมูลที่ค่อนข้างมีความละเอียด ความครบถ้วน น่าเชื่อถือ และมีความสะดวกในการรวบรวมข้อมูล

2. การศึกษาครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลเพียงระยะ 3 ปีเท่านั้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555-2557 เนื่องจากได้มีการปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 24 เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันจึงทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในการเปิดเผยข้อมูล

3. องค์ประกอบของคณะกรรมการที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้อาจจะไม่ครอบคลุมทั้งหมดและมูลค่าตลาดได้ทำการศึกษาเฉพาะราคาหุ้น ณ สิ้นปีเท่านั้น

5.4 ข้อเสนอแนะการวิจัยในอนาคต

1. การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกสื่อจากรายงานประจำปี เนื่องจากรายงานประจำปีมีข้อมูลน่าเชื่อถือ และเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมในการศึกษาการรายงานข้อมูล ซึ่งการศึกษาครั้งต่อไปในอนาคตควรมีการศึกษาเพิ่มเติมจากสื่ออื่นๆ เช่น เว็บไซต์ของบริษัท จดหมายข่าว เป็นต้น

2. ระยะเวลาในการศึกษาอาจใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลในรายงานประจำปีเพิ่มขึ้นเป็น 5-10 ปี เพื่อให้เห็นแนวโน้มการรายงานทุนทางปัญญาที่กว้างขึ้น

3. การศึกษาครั้งต่อไปอาจพิจารณาองค์ประกอบของคณะกรรมการเพิ่มเติมเพื่อให้ครอบคลุม เช่น สัดส่วนการถือหุ้นรายใหญ่ 5 อันดับแรก สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัท การถือหุ้นนักลงทุนสถาบัน และพิจารณามูลค่าตลาดตัวอื่นเพิ่มเติม เช่น ส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity) อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Assets)

บรรณานุกรม

- จินตวิชัย ภูณิษฐ์. (2553). การกำกับดูแลกิจการและผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชัชมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จิรวรรณ คุ้งกระโทก. (2548). ปัจจัยภายในที่มีผลต่อการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชัชมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จีระ หงส์ลดารมภ์. (2549). *ทุนทางปัญญา (Intellectual Capital)*. สืบค้นเมื่อ 24 สิงหาคม 2558, จาก <http://guru.thaibizcenter.com/article/detail.asp?kid=7781>
- ชนิดาภา ดีสุข. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับผลการดำเนินงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- ชลธิชา มธูรเมธา. (2557). แนวคิดเกี่ยวกับทุนทางปัญญาเพื่อความสำเร็จในการแข่งขันขององค์กร. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย* ปีที่ 34 ฉบับที่ 3 ก.ค.-ก.ย. 57.
- ณิชนันท์ จันทรเขตต์. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100. การศึกษาอิสระตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2555). *การกำกับดูแลกิจการ*. สืบค้นเมื่อ 27 พฤศจิกายน 2557, จาก www.set.or.th/sustainable_dev/th/cg/files/2013/CGPrinciple2012Thai-Eng.pdf
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2558). *ความหมายตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. สืบค้นเมื่อ 28 สิงหาคม 2558, จาก <http://www.set.or.th/education/th/begin/glossary.html>
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2558). *มูลค่าตลาด*. ค้นเมื่อ 28 สิงหาคม 2558, จาก <http://www.set.or.th/education/th/begin/glossary.html>
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2558). *ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อราคาหุ้น*. สืบค้นเมื่อ 28 สิงหาคม 2558, จาก www.set.or.th/education/th/begin/stock_content02.pdf

พัศวรรณ สีแสง. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับอัตราส่วนมูลค่าตลาดของธนาคารพาณิชย์. การศึกษาอิสระตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ทุนทางปัญญา. สืบค้นเมื่อ 24 พฤศจิกายน 2557, จาก

<http://hospital.moph.go.th/nongkhai/KM/doc/.../2.%20ทุนทางปัญญา.doc>

นฤกรณ์ อนันท์ศรี. (2551). การศึกษาความสัมพันธ์ปัจจัยพื้นฐานประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับอัตราส่วนราคาตลาดของหุ้นสามัญต่อกำไรสุทธิและอัตราส่วนราคาตลาดของหุ้นสามัญต่อมูลค่าทางบัญชี: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.

นพธีรา ก้อนสมบัติ. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนเงินทุนกับการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ปัทมา กัลยະกิติ. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีด้านความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริษัทและอัตราผลตอบแทนเกินปกติของหุ้นสามัญ : กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET 50. การศึกษาอิสระโครงการปริญญาโททางบัญชี. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภัทรพงศ์ เจริญกิจจารุกร. (2556). *Sarbanes-Oxley Act* และการกำกับดูแลกิจการในต่างประเทศสู่ธรรมาภิบาลในประเทศไทย. จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์ ปีที่ 35 ฉบับที่ 138 ต.ค.-ธ.ค. 56.

ยุวดี เครือรัฐติกาล . (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ MAI. วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย.

ลัทธวรรณ ประทุมศรี. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูลส่วนดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- วิลาวัลย์ โทนสูงเนิน. (2553). คุณลักษณะของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลการกำกับดูแลกิจการ
กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (mai). การศึกษาอิสระ
โครงการปริญญาโททางบัญชี. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิลป์พร ศรีจันทเพชร. (2551). ทฤษฎีบรรษัทภิบาล. วารสารบริหารธุรกิจ ปีที่ 31 ฉบับที่ 120 ต.ค.–
ธ.ค. 51.
- สุภางค์ ลือภิตินันท์. (2551). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีในมุมมองด้าน
บทบาทความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริษัทและมูลค่าเพิ่มของกิจการ: กรณีศึกษา
บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมพัฒนา
อสังหาริมทรัพย์. การศึกษาอิสระโครงการปริญญาโททางบัญชี. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุคนธ์ทิพย์ เนตรกาศ. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำกับดูแลการเติบโตของบริษัทจดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุชลธา บุญการะกุล. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับผลการดำเนินงานของ
บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชี
มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อัญญาพร จันทร์ประไพภัทร. (2553). การเปิดเผยข้อมูลทุนมนุษย์ในประเทศไทย. การศึกษาอิสระ
โครงการปริญญาโททางบัญชี. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อัญญา ชันชววิทย์, ศิลป์พร ศรีจันทเพชร และเดือนเพ็ญ จันทร์ศิริศรี. (2552). การกำกับดูแลกิจการเพื่อ
สร้างมูลค่ากิจการ. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: บริษัท อมรินทร์
พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)
- อลิษา สุขศรี. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีกับผล
การดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- Abdullaha, D. F. & Sofiana, S. (2012). The Relationship between Intellectual Capital and
Corporate Performance. Procedia - Social and Behavioral Sciences, 537 – 541.

- Abhayawansa, S. & Azim, M. (2014). Corporate reporting of intellectual capital:evidence from the Bangladeshi pharmaceutical sector, *Asian Review of Accounting*, 22(2), 98-127.
- Abidin, Z. Z., Kamal, N. M. and Jusoff, K. (2009). Board Structure and Corporate Performance in Malaysia, *Economics and Finance*, 1(1).
- Anam, O. A., Fatima, A. H. and Majdi, A. R. H. (2011). Effects of intellectual capital information disclosed in annual reports on market capitalization Evidence from Bursa Malaysia, *Journal of Human Resource Costing &Accounting*, 15(2), 85-101.
- Cerbioni, F. & Parbonetti, A. (2007). Exploring the Effects of Corporate Governance on Intellectual Capital Disclosure: An Analysis of European Biotechnology Companies. *European Accounting Review*, 16(4), 791–826.
- Edivinsson. (1997). *หนทางปัญญา*. สืบค้นเมื่อ 3 สิงหาคม 2558, จาก www.blog.rmutt.ac.th/wp-content/uploads/2012/03/IntellectualCapital.pdf
- Gan, K., Saleh, Z., Abessi, M. and Huang, C. C. (2013). Intellectual capital disclosure in the context of corporate governance, *Learning and Intellectual Capital*, 10(1).
- Haji, A. A. & Ghazali, N. A. M. (2013). A longitudinal examination of intellectual capital disclosures and corporate governance attributes in Malaysia, *Asian Review of Accounting*, 21(1), 27-52.
- Li, J., Pike, R. and Haniffa, R. (2008). Intellectual capital disclosure and corporate governance structure in UK firms. *Accounting and Business Research*, 38(2), 137-159.
- Li, J. & Mangena, M. (2014). Capital market pressures and the format of intellectual capital disclosure in intellectual capital intensive firms, *Journal of Applied Accounting Research*, 15(3), 339-354.

- Mehraliana, G., Rasekha, H. P., Akhavanc, P. and Sadehd, M. R. (2011). The Impact of Intellectual Capital Efficiency on Market Value: An Empirical Study from Iranian Pharmaceutical Companies. *Iranian Journal of Pharmaceutical Research*, 11(1), 195-207.
- Nurunnabi, M., Hossain, M. and Hossain. (2011). Intellectual capital reporting in a South Asian country:evidence from Bangladesh, *Journal of Human Resource Costing & Accounting*, 15(3), 196-231.
- Paternostro, S., (2013). The Connectivity of Information for the Integrated Reporting. *Integrated Reporting*, 59-75
- Taliyang, S. M. & Jusop, M. (2011). Intellectual Capital Disclosure and Corporate Governance Structure:Evidence in Malaysia. *International Journal of Business and Management*, 6(12), December 2011.
- Yamane, T. (1973). *Statistic : An Introductory Analysis*. New York : 3 rd ed.

ภาคผนวก ก

รายชื่อกลุ่มตัวอย่างบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

ลำดับ	ชื่อบริษัท	ชื่อหลักทรัพย์
กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร		
1	บริษัท เชียงใหม่โพรเซ่นฟู๊ดส์ จำกัด(มหาชน)	CM
2	บริษัท ชุมพรอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม จำกัด (มหาชน)	CPI
3	บริษัท ฟู๊ดแอนด์ดริ้งส์ จำกัด (มหาชน)	F&D
4	บริษัท จีเอฟพีที จำกัด (มหาชน)	GFPT
5	บริษัท น้ำตาลครบุรี จำกัด (มหาชน)	KBS
6	บริษัท น้ำตาลขอนแก่น จำกัด (มหาชน)	KSL
7	บริษัท ลีพัฒนาผลิตภัณฑ์ จำกัด (มหาชน)	LEE
8	บริษัท ลำสูง (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	LST
9	บริษัท มาลีสามพราน จำกัด (มหาชน)	MALEE
10	บริษัท ไมเนอร์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)	MINT
11	บริษัท โออิชิ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	OISHI
12	บริษัท พรีเมียร์ มาร์เก็ตติ้ง จำกัด (มหาชน)	PM
13	บริษัท เพอร์ซิเดนทีไรซ์โปรดักส์ จำกัด (มหาชน)	PR
14	บริษัท ปทุมไรชมิล แอนด์ แกรนารี จำกัด (มหาชน)	PRG
15	บริษัท ไทยเทพรส จำกัด (มหาชน)	SAUCE
16	บริษัท เอส แอนด์ พี ซินดิเคท จำกัด (มหาชน)	SNP
17	บริษัท ส. ขอนแก่นฟู๊ดส์ จำกัด (มหาชน)	SORKON
18	บริษัท เสริมสุข จำกัด (มหาชน)	SSC
19	บริษัท สุรพลฟู๊ดส์ จำกัด (มหาชน)	SSF
20	บริษัท ศรีตรังแอกโริอินดัสทรี จำกัด (มหาชน)	STA
21	บริษัท ไทยเพอร์ซิเดนทีฟู๊ดส์ จำกัด (มหาชน)	TF
22	บริษัท ไทยวาฟู๊ดโปรดักส์ จำกัด (มหาชน)	TWFP
23	บริษัท ซี.พี.แอล.กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	CPL

ลำดับ	ชื่อบริษัท	ชื่อหลักทรัพย์
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคและบริโภค		
24	บริษัท ดีเอสจี อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	DSGT
25	บริษัท โอ ซี ซี จำกัด (มหาชน)	OCC
26	บริษัท โอเซียนกลาส จำกัด (มหาชน)	OGC
27	บริษัท ประชาอาภรณ์ จำกัด (มหาชน)	PG
28	บริษัท แพรนด้า จิวเวลรี่ จำกัด (มหาชน)	PRANDA
29	บริษัท ร็อกเวิช จำกัด (มหาชน)	ROCK
30	บ.เอส แอนด์ เจ อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล เอนเตอร์ไพรส์ จำกัด (มหาชน)	S & J
31	บริษัท ซาบีน่า จำกัด (มหาชน)	SABINA
32	บริษัท สยามสตีลอินเทอร์เน็ตเซ็นแนล จำกัด (มหาชน)	SIAM
33	บริษัท สหยูเนี่ยน จำกัด (มหาชน)	SUC
34	บริษัท ธนูลักษณ์ จำกัด (มหาชน)	TNL
35	บริษัท ไทยออปติคอลล กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	TOG
36	บริษัท เท็กซ์ไทล์เพรสทีจ จำกัด (มหาชน)	TPCORP
37	บริษัท ไทยเรยอน จำกัด (มหาชน)	TR
38	บริษัท ยูเนี่ยนไฟโอเนียร์ จำกัด (มหาชน)	UPF
39	บริษัท ยูเนี่ยนอุตสาหกรรมสิ่งทอ จำกัด (มหาชน)	UT
40	บริษัท ไทยวาโก้ จำกัด (มหาชน)	WACOAL
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม		
41	บริษัท อาปีโก ไฮเทค จำกัด (มหาชน)	AH
42	บริษัท อลูคอน จำกัด (มหาชน)	ALUCON
43	บริษัท เอเชีย ฟริชชั่น จำกัด (มหาชน)	APCS
44	บริษัท บางสะพานบาร์มิล จำกัด (มหาชน)	BSBM
45	บริษัท ซิตี้ สตีล จำกัด (มหาชน)	CITY

ลำดับ	ชื่อบริษัท	ชื่อหลักทรัพย์
46	บริษัท ฝาจีบ จำกัด (มหาชน)	CSC
47	บริษัท ชัยวัฒนา แทนเนอริ์ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	CWT
48	บริษัท อีซัน เฟ้นท์ จำกัด (มหาชน)	EASON
49	บริษัท โกลบอล คอนเน็คชั่นส์ จำกัด (มหาชน)	GC
50	บริษัท จี เจ สตีล จำกัด (มหาชน)	GJS
51	บริษัท จี สตีล จำกัด (มหาชน)	GSTEL
52	บริษัท กู๊ดเยียร์(ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	GYT
53	บริษัท ฮิวฟง รับเบอร์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน)	HFT
54	บริษัท อินเตอร์ไฮด์ จำกัด (มหาชน)	IHL
55	บริษัท อีโนเว รับเบอร์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	IRC
56	บริษัท อินโดรามา เวนเจอร์ส จำกัด (มหาชน)	IVL
57	บริษัท กุลธรเคอร์บี จำกัด (มหาชน)	KKC
58	บริษัท โลหะกิจ เม็ททอล จำกัด (มหาชน)	LHK
59	บริษัท มิลล์คอน สตีล จำกัด (มหาชน)	MILL
60	บริษัท พาโตเคมีอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)	PATO
61	บริษัท ริช เอเชีย สตีล จำกัด (มหาชน)	RICH
62	บริษัท สมบูรณ์ แอ็ดวานซ์ เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน)	SAT
63	บริษัท ศรีไทยซูเปอร์แวร์ จำกัด (มหาชน)	SITHAI
64	บริษัท สหมิตรเครื่องกล จำกัด (มหาชน)	SMIT
65	บริษัท สหมิตรถังแก๊ส จำกัด (มหาชน)	SMPC
66	บริษัท เอส เอ็น ซี ฟอรัมเมอร์ จำกัด (มหาชน)	SNC
67	บริษัท สยามภัณฑ์กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	SPG
68	บริษัท ศูนย์บริการเหล็กสยาม จำกัด (มหาชน)	SSSC
69	บริษัท ไทยฟิล์มอินดัสตรี จำกัด (มหาชน)	TFI
70	บริษัท ทานตะวันอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)	THIP

ลำดับ	ชื่อบริษัท	ชื่อหลักทรัพย์
71	บริษัท ที.กรุงไทยอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)	TKT
72	บริษัท ค้าเหล็กไทย จำกัด (มหาชน)	TMT
73	บริษัท ไทย โอ.พี.พี. จำกัด (มหาชน)	TOPP
74	บริษัท ไทยสตีลเคเบิ้ล จำกัด (มหาชน)	TSC
75	บริษัท ยูเนี่ยนพลาสติก จำกัด (มหาชน)	UP
76	บริษัท ยูไนเต็ด เปเปอร์ จำกัด (มหาชน)	UTP
77	บริษัท วินิไทย จำกัด (มหาชน)	VNT
78	บริษัท ไวท์กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	WG
กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง		
79	บริษัท อมตะ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	AMATA
80	บริษัท อนันดา ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)	ANAN
81	บริษัท เอพี (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน)	AP
82	บริษัท บางกอกแลนด์ จำกัด (มหาชน)	BLAND
83	บริษัท บ้านร็อคคาร์เด็น จำกัด (มหาชน)	BROCK
84	บริษัท ผลิตภัณฑ์คอนกรีตชลบุรี จำกัด (มหาชน)	CCP
85	บริษัท กันทรี่ กรุ๊ป ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)	CGD
86	บริษัท ชาญอิสสระ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)	CI
87	บริษัท ช.การช่าง จำกัด (มหาชน)	CK
88	บริษัท คริสเตียนีและนิลเส็น (ไทย) จำกัด (มหาชน)	CNT
89	บริษัท เซ็นทรัลพัฒนา จำกัด (มหาชน)	CPN
90	บริษัท ไดนาสตีเซรามิก จำกัด (มหาชน)	DCC
91	บริษัท ผลิตภัณฑ์ตราเพชร จำกัด (มหาชน)	DRT
92	บริษัท อีเอ็มซี จำกัด (มหาชน)	EMC
93	บริษัท เจนเนอร์ล เอนจิเนียริง จำกัด (มหาชน)	GEL
94	บริษัท เหมราชพัฒนาที่ดิน จำกัด (มหาชน)	HEMRAJ

ลำดับ	ชื่อบริษัท	ชื่อหลักทรัพย์
95	บริษัท อิตาเลียนไทย ดีเวลล็อปเมนต์ จำกัด (มหาชน)	ITD
96	บริษัท เค.ซี. พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด (มหาชน)	KC
97	บริษัท เคปเปล ไทย พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด (มหาชน)	KTP
98	บริษัท ลลิต พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด (มหาชน)	LALIN
99	บริษัท แลนด์เอนด์เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน)	LH
100	บริษัท แอล.พี.เอ็น.ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)	LPN
101	บริษัท เอ็ม บี เค จำกัด (มหาชน)	MBK
102	บริษัท เมเจอร์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)	MJD
103	บริษัท มั่นคงเคหะการ จำกัด (มหาชน)	MK
104	บริษัท เอ็น. ซี. เฮ้าส์ซิ่ง จำกัด (มหาชน)	NCH
105	บริษัท นวนคร จำกัด (มหาชน)	NNCL
106	บริษัท โนเบิล ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)	NOBLE
107	บริษัท นุศาสิริ จำกัด (มหาชน)	NUSA
108	บริษัท เนาวรัตน์พัฒนาการ จำกัด (มหาชน)	NWR
109	บริษัท พร็อพเพอร์ตี้ เพอร์เฟก จำกัด (มหาชน)	PF
110	บริษัท เพาเวอร์ไลน์ เอ็นจิเนียริง จำกัด (มหาชน)	PLE
111	บริษัท โพลาริส แคปิตัล จำกัด (มหาชน)	POLAR
112	บริษัท พรีเมียม จำกัด (มหาชน)	PREB
113	บริษัท ปรึกษากรู๊ป จำกัด (มหาชน)	PRECHA
114	บริษัท ปริณสุริ จำกัด (มหาชน)	PRIN
115	บริษัท พุกษา เรียลเอสเตท จำกัด (มหาชน)	PS
116	บริษัท ไพลอน จำกัด (มหาชน)	PYLON
117	บริษัท ควอลิตี้คอนสตรัคชั่นโปรดักส์ จำกัด (มหาชน)	Q-CON
118	บริษัท ควอลิตี้เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน)	QH
119	บริษัท สวนอุตสาหกรรมโรจนะ จำกัด (มหาชน)	ROJNA

ลำดับ	ชื่อบริษัท	ชื่อหลักทรัพย์
120	บริษัท สัมมากร จำกัด (มหาชน)	SAMCO
121	บริษัท เอสซี แอสเสท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	SC
122	บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด(มหาชน)	SCC
123	บริษัท ปูนซิเมนต์นครหลวง จำกัด (มหาชน)	SCCC
124	บริษัท ทักษิณคอนกรีต จำกัด (มหาชน)	SCP
125	บริษัท ซีฟโก้ จำกัด (มหาชน)	SEAFCO
126	บริษัท เสนาคีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)	SENA
127	บริษัท สยามฟิวเจอร์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)	SF
128	บริษัท แสนสิริ จำกัด (มหาชน)	SIRI
129	บริษัท สุภาลัย จำกัด (มหาชน)	SPALI
130	บริษัท ชิโน-ไทย เอ็นจีเนียริ่งแอนด์คอนสตรัคชั่น จำกัด(มหาชน)	STEC
131	บริษัท เอสทีพี แอนด์ ไอ จำกัด (มหาชน)	STPI
132	บริษัท ซินเท็ค คอนสตรัคชั่น จำกัด (มหาชน)	SYNTEC
133	บริษัท ทีปโก้แอสฟัลท์ จำกัด (มหาชน)	TASCO
134	บริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน)	TPIPL
135	บริษัท ไทยโพลีคอนส์ จำกัด (มหาชน)	TPOLY
136	บริษัท ทีอาร์ซี คอนสตรัคชั่น จำกัด (มหาชน)	TRC
137	บริษัท ทีทีซีแอล จำกัด (มหาชน)	TTCL
138	บริษัท ยู ซีดี จำกัด (มหาชน)	U
139	บริษัท สหโมเสคอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)	UMI
140	บริษัท ยูนิค เอ็นจีเนียริ่ง แอนด์ คอนสตรัคชั่น จำกัด (มหาชน)	UNIQ
141	บริษัท ยูนิ เวนเจอร์ จำกัด (มหาชน)	UV
142	บริษัท วนชัย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	VNG
143	บริษัท ดับบลิวเอชเอ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	WHA
144	บริษัท สวานอุตสาหกรรม วิน โคลสต์ จำกัด (มหาชน)	WIN

ลำดับ	ชื่อบริษัท	ชื่อหลักทรัพย์
กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร		
145	บริษัท เอเชียน อินซูเลเตอร์ จำกัด (มหาชน)	AI
146	บริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน)	BANPU
147	บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)	BCP
148	บริษัท เด็มโก้ จำกัด (มหาชน)	DEMCO
149	บริษัท เอ็นเนอร์ยี่ เอิร์ธ จำกัด (มหาชน)	EARTH
150	บริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน)	EASTW
151	บริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน)	EGCO
152	บริษัท โกลว์ พลังงาน จำกัด (มหาชน)	GLOW
153	บริษัท อินเตอร์ ฟาร์อีสท์ วิศวกรรม จำกัด (มหาชน)	IFEC
154	บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน)	IRPC
155	บริษัท ลานนา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน)	LANNA
156	บริษัท ผาแดงอินดัสทรี จำกัด (มหาชน)	PDI
157	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	PTT
158	บริษัท ปตท. สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)	PTTEP
159	บริษัท สหโคเจน (ชลบุรี) จำกัด (มหาชน)	SCG
160	บริษัท โซลาร์ตรอน จำกัด (มหาชน)	SOLAR
161	บริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน)	TOP
กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ		
162	บริษัท เอเชีย เอวิเอชั่น จำกัด (มหาชน)	AAV
163	บริษัท โรงพยาบาลเอกชล จำกัด (มหาชน)	AHC
164	บริษัท อมรินทร์พรีนติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)	AMARIN
165	บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)	AOT
166	บริษัท อควา คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	AQUA
167	บริษัท เอเชียโฮเต็ล จำกัด (มหาชน)	ASIA

ลำดับ	ชื่อบริษัท	ชื่อหลักทรัพย์
168	บริษัท เอเชียน มารีน เซอร์วิสเซส จำกัด (มหาชน)	ASIMAR
169	บริษัท กรุงเทพคูสตีตเวซการ จำกัด(มหาชน)	BDMS
170	บริษัท บิวตี้ คอมมูนิตี้ จำกัด (มหาชน)	BEAUTY
171	บริษัท บีอีซี เวิลด์ จำกัด (มหาชน)	BEC
172	บริษัท ทางด่วนกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	BECL
173	บริษัท บีคซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน)	BIGC
174	บริษัท เบอร์ลี่ ยุคเกอร์ จำกัด (มหาชน)	BJC
175	บริษัท บีทีเอส กรุ๊ป โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)	BTS
176	บริษัท เบตเตอร์ เวิลด์ กรีน จำกัด (มหาชน)	BWG
177	บริษัท เชียงใหม่รามทรูจิกการแพทย์ จำกัด (มหาชน)	CMR
178	บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน)	CPALL
179	บริษัท ดี เอราวัณ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	ERW
180	บริษัท ฟาร์อีสท์ ดีดีบี จำกัด (มหาชน)	FE
181	บริษัทบริหารและพัฒนาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำกัด(มหาชน)	GENCO
182	บริษัท สยามโกลบอลเฮ้าส์ จำกัด (มหาชน)	GLOBAL
183	บริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน)	GRAMMY
184	บริษัท โฮม โปรดักส์ เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน)	HMPRO
185	บริษัท คาร์มาร์ท จำกัด (มหาชน)	KAMART
186	บริษัท ล็อกซ์เลย์ จำกัด (มหาชน)	LOXLEY
187	บริษัท ลาภาน้ำ รีสอร์ท แอนด์ โฮเทล จำกัด (มหาชน)	LRH
188	บริษัท มาสเตอร์ แอด จำกัด (มหาชน)	MACO
189	บริษัท เมเจอร์ ซินีเพล็กซ์ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	MAJOR
190	บริษัท สยามแม็คโคร จำกัด (มหาชน)	MAKRO
191	บริษัท แม็ทซิ่ง แม็ทซิ่งไมซ์ โซลูชั่น จำกัด (มหาชน)	MATCH
192	บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน)	MCOT

ลำดับ	ชื่อบริษัท	ชื่อหลักทรัพย์
193	บริษัท เอ็ม พิคเจอร์ส เอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน)	MPIC
194	บริษัท เนชั่น มัลติมีเดีย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	NMG
195	บริษัท โพสต์ พับลิชชิง จำกัด (มหาชน)	POST
196	บริษัท โปรเฟสชั่นแนล เวสต์ เทคโนโลยี (1999) จำกัด (มหาชน)	PRO
197	บริษัท พรีเมียม ชิปปิ้ง จำกัด (มหาชน)	PSL
198	บริษัท ห้างสรรพสินค้าโรบินสัน จำกัด (มหาชน)	ROBINS
199	บริษัท อาร์เอส จำกัด (มหาชน)	RS
200	บริษัท ซีอีเคยูเคชั่น จำกัด (มหาชน)	SE-ED
201	บริษัท สิกรินทร์ จำกัด (มหาชน)	SKR
202	บริษัท สหพัฒนาอินเตอร์โฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน)	SPI
203	บริษัท ไทยชูการ์ เทอร์มิเนล จำกัด (มหาชน)	TSTE
204	บริษัท ศรีวิชัยเวชวิวัฒน์ จำกัด (มหาชน)	VIH
205	บริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน)	WORK
กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี		
206	บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)	ADVANC
207	บริษัท แอ็ดวานซ์ อินฟอร์เมชั่น เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน)	AIT
208	บริษัท แคล-คอมพ์ อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	CCET
209	บริษัท ซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน)	CSL
210	บริษัท เดลต้า อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	DELTA
211	บริษัท โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน)	DTAC
212	บริษัท อุตสาหกรรม อิเล็กทรอนิกส์ จำกัด (มหาชน)	EIC
213	บริษัท ฟอรัท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	FORTH
214	บริษัท ฮานา ไมโครอิเล็กทรอนิกส์ จำกัด (มหาชน)	HANA
215	บริษัท อินเทอร์เน็ตประเทศไทย จำกัด (มหาชน)	INET
216	บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)	INTUCH

ลำดับ	ชื่อบริษัท	ชื่อหลักทรัพย์
217	บริษัทจัสมิน อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)	JAS
218	บริษัท เคซีอี อีเลคโทรนิคส์ จำกัด (มหาชน)	KCE
219	บริษัท เอสไอเอส ดิสทริบิวชั่น (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	SIS
220	บริษัท สามารถเทลคอม จำกัด (มหาชน)	SAMTEL
221	บริษัท ซิมโฟนี คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน)	SYMC
222	บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)	THCOM
223	บริษัท ทรู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	TRUE
รวมทั้งสิ้น 223 บริษัท		

ภาคผนวก ข

แบบเก็บข้อมูล

ผลกระทบขององค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท การรายงานทุนทางปัญญาและมูลค่าตลาด :

กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สำหรับปี พ.ศ. 2555-2557

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลพื้นฐานของบริษัท ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทและมูลค่าตลาด

ชื่อบริษัท.....ชื่อย่อ (รหัส).....

ประเภทอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค

กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม

อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร

กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

1. ขนาดของกิจการ SET 100 Non-SET 100

2. จำนวนคณะกรรมการบริษัททั้งหมด.....

3. การควรรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับผู้จัดการใหญ่ในคนเดียวกัน

ควบตำแหน่ง ไม่ควบตำแหน่ง

4. ร้อยละของคณะกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร.....

5.จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบทั้งหมด.....

6.จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ.....

7. มูลค่าหุ้น ณ สิ้นปี

ปี 2555.....

ปี 2556.....

ปี 2557.....

ส่วนที่ 2 : การรายงานทุนทางปัญญา

ลำดับ	หัวข้อ/รายละเอียด	การรายงาน (จำนวนค่า)		
		ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557
ทุนมนุษย์				
1	จำนวนพนักงานทั้งหมด			
2	จำนวนพนักงานแยกตามประเภทการจ้าง			
3	จำนวนพนักงานในสายงานหลัก			
4	ข้อมูลสถิติอื่นๆ ที่เกี่ยวกับพนักงานบริษัท (เช่น เพศ อายุ เป็นต้น)			
5	ลักษณะและมูลค่าตอบแทนรวม			
6	ลักษณะและมูลค่าผลตอบแทนที่ให้กับพนักงาน จำแนกตามลักษณะผลตอบแทนที่ให้แก่พนักงาน (เงินเดือน โบนัส เงินกองทุนฯและสวัสดิการ)			
7	นโยบายด้านสวัสดิการ เช่น ประกันชีวิต สหกรณ์ วันหยุด เงินช่วยเหลือ			
8	นโยบายในการพัฒนาหรือฝึกอบรมพนักงาน			
9	ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาหรือฝึกอบรม			
10	จำนวนครั้งในการฝึกอบรม			
11	ชื่อประเภทหลักสูตรที่อบรม			
12	วินัย ศีลธรรมและข้อพึงปฏิบัติที่ดีของพนักงาน			
13	ปัญหาในการว่าจ้างพนักงาน/ข้อพิพาท			
14	คุณสมบัติของพนักงาน เช่น ความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ การศึกษา			
15	นโยบายในการดูแลเรื่องชีวนามัยและ ความปลอดภัยของพนักงาน			

ลำดับ	หัวข้อ/รายละเอียด	การรายงาน (จำนวนคำ)		
		ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557
ทฤษฎี				
16	ค่าใช้จ่ายในการดูแลเรื่องชีวนามัยและ ความปลอดภัยของพนักงาน			
17	ข้อมูลเกี่ยวกับอุบัติเหตุที่เกิดกับพนักงาน			
18	นโยบายในการคัดเลือกพนักงาน			
19	ความผูกพันของพนักงานต่อองค์กร			
20	ประเด็นเรื่องความเท่าเทียมกัน ความยุติธรรมใน องค์กร			
21	วัฒนธรรมองค์กร / สภาพแวดล้อมในการทำงาน			
22	บทสัมภาษณ์พนักงาน			
23	โอกาสในการเติบโตในหน้าที่การงานของพนักงาน			
24	โอกาสในการหมุนเวียนตำแหน่งของพนักงาน			
25	ภาวะผู้นำ			
26	ความสามารถในการปรับตัวของพนักงาน			
27	คำขอบคุณพนักงาน			
28	อัตราการเข้าออกของพนักงานหรือ ภาวะการขาดแคลนพนักงาน			
29	การทำงานเป็นทีม			
30	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน			
จำนวนคำทฤษฎีรวม				

ลำดับ	หัวข้อ/รายละเอียด	การรายงาน (จำนวนคำ)		
		ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557
ทุนลูกค้า				
1	ข้อมูลทั่วไปของลูกค้า (ชื่อลูกค้า ประวัติการซื้อของลูกค้า)			
2	ภาพลักษณ์และชื่อเสียงของบริษัท			
3	ช่องทางการจัดจำหน่าย			
4	การเก็บข้อมูลลูกค้า			
5	ความจงรักภักดีของลูกค้า			
6	ความพึงพอใจของลูกค้า			
7	การซื้อของลูกค้า (บริษัทมีลูกค้าใหม่ สัญญา การที่บริษัทหาลูกค้าใหม่ เช่น การลงทุน ค่าใช้จ่าย)			
8	การศึกษาและฝึกอบรมลูกค้า (การนำเสนอสินค้า การจัดนิทรรศการ)			
9	การมีส่วนร่วมของลูกค้า (การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือบริการ)			
10	ส่วนแบ่งการตลาดของลูกค้า			
11	ความร่วมมือทางธุรกิจ (พันธมิตรทางธุรกิจอื่น ๆ ในการผลิตหรือการสร้างผลิตภัณฑ์ หรือบริการ)			
12	ระบบความคิดเห็นจากลูกค้า			
13	การแข่งขัน			
14	ข้อตกลงใบอนุญาต			
15	เทคโนโลยีช่วยเหลือให้ลูกค้า			
จำนวนคำทุนลูกค้ารวม				

ลำดับ	หัวข้อ/รายละเอียด	การรายงาน (จำนวนคำ)		
		ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557
ทุนองค์กร				
1	โครงสร้างขององค์กร			
2	ระบบการทำงานในองค์กร			
3	นโยบายการวิจัยและพัฒนา			
4	วัฒนธรรมองค์กร			
5	เทคโนโลยี (การลงทุนในเครื่องจักร เทคโนโลยีสารสนเทศ)			
6	ระบบสารสนเทศ (ครอบคลุมระบบที่ออกแบบมา เพื่อจัดการกับฟังก์ชันที่สำคัญของบริษัท ฐานข้อมูล ระบบไอที คอมพิวเตอร์ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์และอื่นๆ)			
7	ระบบเครือข่าย (เทคโนโลยีสารสนเทศที่ครอบคลุม ทั้งสื่อและอุปกรณ์เครือข่ายกับคนอื่นๆ การเข้าถึงลูกค้า ผู้จัดส่งวัตถุดิบ ฐานข้อมูล อินเทอร์เน็ต, การประชุมผ่านวิดีโอ โทรสาร ฯลฯ)			
8	กระบวนการบริหารจัดการ (ครอบคลุมนโยบาย, ขั้นตอนการปฏิบัติ, การปรับโครงสร้างองค์กร, กระบวนการและการรับรองคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับ บริษัท)			
9	ลิขสิทธิ์			
10	สิทธิบัตร			
11	เครื่องหมายการค้า			
12	ปรัชญาการบริหารจัดการ			
13	นวัตกรรม			

ลำดับ	หัวข้อ/รายละเอียด	การรายงาน (จำนวนคำ)		
		ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557
ทุนองค์กร				
14	การติดต่อทางการเงิน (ความสัมพันธ์ที่ีระหว่างบริษัทกับนักลงทุน, ธนาคารและการเงินอื่น ๆ, การจัดอันดับการเงิน, สิ่งอำนวยความสะดวกทางการเงินที่มีอยู่)			
จำนวนคำทุนองค์กรรวม				
จำนวนคำทุนทางปัญญารวม				

